

3
๕20
3
การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ปริญญานิพนธ์

ของ

เกษ วิโย

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูลุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร. 3921676. 3916066

24 ส.ย. 2523

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

บทคัดย่อ
ของ
เคช วิโย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๒๒

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้านี้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทาง
การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๒๐ ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา ๕ ระดับ
ชั้นเรียนละ ๓๐ คน รวม ๑๕๐ คน ใช้แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู
ทดสอบเป็นรายกลุ่มและใช้แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทดสอบเป็น
รายบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า

- ๑ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกด้านพัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน
- ๒ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงที่สุด และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย
ปละละเลย

A COMPARATIVE STUDY OF MORAL REASONING DEVELOPMENT
OF ELEMENTARY SCHOOL CHILDREN WITH
DIFFERENT TYPES OF UPBRINGING

AN ABSTRACT

BY

DET VIYO

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

September 1979

2003 - 2546
10 x 9
20
024
22

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.....ประธาน
.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่าง
ดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทองเคื่อน ศาสตรภัทร ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านทั้งสองและขอขอบ
พระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ครูใหญ่ คณะครูแห่งโรงเรียนบ้านหม้อ โรงเรียน
ท่ากุดดิน อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โรงเรียนบ้านวังชัย และ
โรงเรียนน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่ให้ความช่วยเหลือและ
อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคุณยุทศศักดิ์ รัตนปัญญา ที่ช่วยเหลือในการเขียนภาพประกอบ
แบบทดสอบจนเสร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ
และช่วยเหลือทุก ๆ ด้านจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

เกษ วิโย

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	คำนำ	๑
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษา	๔
	✓ ความสำคัญของการศึกษา	๔
	ข้อตกลงเบื้องต้น	๔
	✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๕
	✓ คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	๖
๒	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๘
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์	๘
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ คอลเบอร์ก	๑๒
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๖
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๒๒
๓	วิธีดำเนินการ	๒๓
	กลุ่มตัวอย่าง	๒๓
	เครื่องมือเครื่องใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๒๔
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	๒๖
	วิธีจัดการห้กับข้อมูล	๒๖
๔	ผลการค้นคว้า	๒๘
	ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	๒๘
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๘
	การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน	๔๖
	การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู	๕๗

บทที่

หน้า

๕ บทย่อ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๖๐
บทย่อ	๖๐
/ ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	๖๐
/ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๐
// การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
/ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
อภิปรายผล	๖๔
/ ข้อเสนอแนะ	๖๔
บรรณานุกรม	๗๒
ภาคผนวก	๗๖

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

๑	เหตุผลเชิงจริยธรรม ๒ ชั้น ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ระดับในทฤษฎี พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	๑๓
๒	แสดงจำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้นแยกตามโรงเรียน	๒๔
๓	ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนชั้น ประถมปีที่ ๑ - ๖	๓๐
๔	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ในการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖	๓๑
๕	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเมื่อแยกพิจารณา คุณธรรมแต่ละด้านในแต่ละระดับชั้นเรียน	๓๓
๖	ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน แยก วิเคราะห์จริยธรรมแต่ละด้าน	๓๔
๗	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน ความเมตตากรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖	๓๕
๘	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน ความเชื่อเพื่อตัวเอง และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของ ผู้อื่น และการรู้จักความพอค้ำระหว่างนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖	๓๗
๙	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน การมีสัจจะและความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความ จริง ไม่ยุยงให้เกิดการแตกแยกระหว่างนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖	๓๘

- ๑๐ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สิทธิของชีวิต ความเป็นผู้มี
เหตุผล ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ... ๔๐
- ๑๑ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทน
อดกลั้น ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ... ๔๓
- ๑๒ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความกตัญญูต่อบุคคลที่ ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถม
ปีที่ ๑ - ๖ ๔๕
- ๑๓ แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมแต่ละด้านของนักเรียนในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ๔๗
- ๑๔ แสดงคะแนนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมแต่ละด้าน
ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ๔๘
- ๑๕ ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแยกวิเคราะห์
จริยธรรมทุกด้านในแต่ละระดับชั้นเรียน ๕๑
- ๑๖ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ๕๐
- ๑๗ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ๕๑
- ๑๘ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ๕๒

๑๔	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๕๓
๒๐	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๕๔
๒๑	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๕๕
๒๒	ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละ ละเลย	๕๗
๒๓	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้ม งวด และแบบปล่อยปละละเลย	๕๘

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- ๑ แสดงเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ แยกตามชั้นเรียน ๕๖
- ๒ แสดงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เปรียบเทียบตามแบบแผนของ
การอบรมเลี้ยงดู ๕๘

บทที่ •

บทนำ

คำนำ

ในปีเด็กสากล พุทธศักราช ๒๕๒๒ ประเทศต่าง ๆ ต่างก็จัดกิจกรรม เพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญของเด็ก ตามคำเชิญชวนขององค์การทุนส่งเสริมแห่ง สหประชาชาติ เพราะว่าถือว่าเด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า อนาคตของชาติบ้านเมือง หรือแม่ของ โลกย่อมขึ้นอยู่กับชีวิตเด็กในวันนี้เป็นสำคัญว่า เขาจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ใน ลักษณะใด จะเป็นผู้สร้างสรรค์ความเจริญ นำสันติสุขมาสู่มวลมนุษยชาติหรือว่าจะเป็น ผู้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวาย สร้างความหายนะแก่ตัวเองและสังคม ดังนั้นชีวิตเด็กจึง เป็นชีวิตที่มีความหมายมาก เป็นความหวังอันสำคัญของชาติ เพราะเด็กจะเป็นผู้ที่ ได้รับความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับผิดชอบในการธำรงรักษาความ งามสงบของประชากรในโลก ปัญหาของผู้ใหญ่ที่มีความห่วงใยในอนาคตของบุตรหลาน และประเทศชาติที่ต้องขบคิดก็คือ เราจะอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เขาก้าวไปสู่ความ เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณลักษณะอย่างไร

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข และอยู่ในระหว่างเร่งรัดพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจทุกแขนง ทั้งทางด้านการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลให้ สังคมไทยเปลี่ยนจากแบบเดิมที่เป็นสังคมแบบปิดมาเป็นสังคมแบบเปิด สังคมเดิมของ ไทยนั้นเป็นสังคมเกษตรกรรมหรือสังคมประเพณีนิยม มักจะเป็นสังคมปิดและเป็นสังคม ที่มีสายสัมพันธ์ทางจิตใจกันดี มีความอบอุ่น ช่วยเหลือพึ่งพิงกันแบบเครือญาติ ซึ่งสังคม แบบนี้กำลังเปลี่ยนไปเป็นสังคมเปิด เป็นสังคมนิยมวัตถุ นิยมเงินทองมากกว่าให้คุณค่า แก่คุณธรรมทางจิตใจหรือน้ำใจ ในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาเฉพาะเศรษฐกิจนั้น จะทำให้ขาดคุณภาพหรือเสียสมดุลย์ของความเป็นคนที่แท้จริง คือเมื่อสังคมเปลี่ยน แปรไปเป็นสังคมธุรกิจ สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นค่านิยมวัตถุมากกว่าค่านิยมจิตใจ วิชาที่เรียนก็มักจะเลือกเรียนวิชาที่ก่อให้เกิดผลทางวัตถุมากกว่าจะเลือกเรียนวิชาที่

ก่อให้เกิดผลทางความดี ความงาม และความยุติธรรมในทางจิตใจ หรือความสุข
ส่งภายในตัวคน หากเป็นเช่นนั้นคนก็จะกลายเป็นวัตถุที่ไร้มนุษยธรรม ศีลธรรม
จริยธรรม ผลตามมาก็คือสังคมที่มีแต่ความยุ่งยาก วุ่นวาย (พจน์ สะเพียรชัย

๒๕๑๖ : ๗๑ - ๗๓)

การจัดการศึกษาของไทยได้ให้ความสำคัญของจริยศึกษามาแต่เริ่มต้น ดังจะ
เห็นได้จากพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระราช
ทานไปยังสมเด็จพะมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงจะขออัญเชิญมาไว้
ดังนี้

การสอนศาสนาในโรงเรียน ทั้งในกรุงและหัวเมือง จะต้องให้มีขึ้นให้มี
ความวิถกไปว่า เด็กชั้นหลังจะหาเห็นศาสนาจนเลยเป็นไม่มีธรรมในใจมากขึ้น
เมื่อเป็นเช่นนั้น จะถือว่าอย่างทุกวันนี้คนที่ไม่รู้อะไรก็มีมาก ต่อไปภายหน้าถ้าเป็น
คนที่ได้เล่าเรียนคงจะประพฤติดุคดีกว่าคนที่ไม่ได้เล่าเรียนนั้นหาถูกไม่ คนที่ไม่มีธรรม
เป็นเครื่องกำเนินตามจะหันไปหาทางทุจริตโดยมาก ถ้ารู้บ่อยก็โกง ไม่ใคร่คล่องกาโกง
ไม่สนิท ถ้ารู้มากก็โกงคล่องขึ้น และโกงพิสดารมากขึ้น การที่หัดให้รู้จักอ่านอักษรวิธี
ไม่เป็นเครื่องฝึกหัดให้คนดีและชั่ว เป็นแต่ได้วิธีสำหรับจะเรียนความดี ความชั่ว
ได้คล่องขึ้น (สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ๒๕๑๓ : ๕)

จากพระราชปรารภดังกล่าวเน้นให้เห็นว่าการให้การศึกษา^{พุทธ}ด้าน^{พุทธ}ศีลศึกษา
อย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องอบรมด้านจริยศึกษาคู่ไปด้วย การจัก
การศึกษาของไทยในปัจจุบัน ถ้าพิจารณาจากหลักสูตรใหม่ในปี ๒๕๒๑ แล้ว จะเห็น
ว่าการประถมศึกษาเป็นความหวังของการสร้างพลเมืองให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนา
ประเทศ เพราะเป็นการศึกษาที่รัฐจัดได้กว้างขวางกว่าการศึกษาระดับอื่น และมี
แนวการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตของประชาชนให้มีความสุขและอยู่ดีกินดี มีความ
สำนึกในความเป็นไทย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เน้นลักษณะนิสัย ขยัน อดทน
ซื่อสัตย์ ประหยัดและมีระเบียบวินัย (กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประถมศึกษา
๒๕๒๑ : ๔๖๖) ส่วนจริยศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปลดน้อยลง เพราะมุ่ง

พัฒนาความชำนาญเฉพาะด้าน ดังนั้นการประถมศึกษาจึงถูกเรียกร้องให้รับผิดชอบด้าน
จริยธรรมของประชากรของชาติ

ในปัจจุบันสิ่งที่ยากในการอบรมสั่งสอนจริยธรรมก็คือ การที่ไม่สามารถจะรับ
เนื้อหาโดยตรงจากแหล่งที่นำมาแล้วใช้ไ้ทันที ไม่เหมือนวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์
ซึ่งเราเริ่มจากการที่เด็กไม่รู้เรื่องนั้น ๆ มาก่อน แล้วเราให้เรียนจากเนื้อหาได้ แต่
ทางด้านจริยธรรมนั้นมีบางส่วนที่เป็นการปลูกฝังใหม่ และมีหลายส่วนที่เป็นการซ่อมแซม
หรือรื้อถอนของเก่าเพื่อใส่ของใหม่เข้าไปแทน เพราะคุณธรรมต่าง ๆ นั้นเป็นของที่
ได้ปลูกฝังหรือลงรากฐานมาแล้ว ฉะนั้นการอบรมสั่งสอนจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่ยากแก่
การดำเนินการ จะพึงความรู้จากผลงานจากต่างประเทศทั้งหมดเหมือนวิชาอื่นมิได้
จะต้องมีการค้นให้พบธรรมชาติของเด็กไทย เพื่อจะได้รักษาลักษณะที่ดีเอาไว้เสริม
แต่ในขณะ และรื้อถอนสิ่งที่ไม่ดีออก เพื่อปลูกฝังสิ่งที่ดีเข้าไปแทน เมื่อธรรมชาติ
ของเด็ก โดยเฉพาะธรรมชาติของการพัฒนาทางจิตใจ ไม่ว่าบิดามารดาหรือครูอาจารย์
หรือพระสงฆ์ ย่อมจะปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ
จะช่วยเป็นแนวให้รู้จักเลือกใช้วิธีอบรมสั่งสอนเลือกเนื้อหาที่จะสั่งสอน หรือจัดกิจกรรม
ให้เหมาะสม กับระดับจริยธรรม ระดับสติปัญญา และลักษณะทางอารมณ์ของผู้รับการ
อบรม (ดวงเกื้อน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก ๒๕๒๐ : ๑๒ - ๑๔)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งได้ใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา
๒๕๒๑ เป็นต้นมา ในส่วนที่กล่าวถึงจริยศึกษา ได้กำหนดหัวข้อเรื่องไว้ถึง ๓๐ หัวข้อ
เพื่อให้ครูใช้ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดย
ไม่ได้แบ่งว่าชั้นใดควรจะเรียนจะสอนเรื่องใดก่อนหลัง และมากน้อยอย่างไร ประกอบ
กับในสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ต้องทำงานหนักมาก ต้อง
สอนทุกวิชา สอนเต็มวัน บางแห่งครูคนเดียวต้องสอนหลายระดับชั้นเพราะครูไม่ครบ
ชั้น จึงเป็นการยากที่จะจัดบทเรียน^{1/2} จักกิจกรรมทางจริยศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
หากครูได้ทราบธรรมชาติของการพัฒนาทางจิตใจของเด็ก ก็จะช่วยในการอบรมสั่งสอน
และส่งเสริมจริยธรรมได้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้เป็นที่น่าสนใจที่จะได้ศึกษาค้นคว้าถึงพัฒนาการทาง
จริยธรรมของเด็กไทยในวัยที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา เพราะนอกจากจะเป็น
ประโยชน์ต่อการอบรมสั่งสอนแล้วยังจะได้เป็นแนวทางในการค้นคว้าเพื่อหาทางยก
ระดับจริยธรรมของเด็กไทยให้สูงขึ้นด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษา ✓

๑. เพื่อศึกษาพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน
ประถมศึกษาตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๒. เพื่อศึกษาว่า เด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย จะมีพัฒนาการทาง
ด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ความสำคัญของการศึกษา

๑. ทำให้ทราบว่าเด็กในระดับประถมศึกษาที่มีพัฒนาการด้านการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรม ตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
เป็นอย่างไร

๒. เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการ
ของเด็ก

๓. ทำให้เห็นพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่ได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมครั้งนี้ จะศึกษาตามหัวข้อ
จริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งมี ๓๐ หัวข้อ เลือกมา
ศึกษา ๑๓ หัวข้อ และจัดเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑. ความเมตตากรุณา การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคล
และสัตว์

๒. ความเชื่อเพื่อเชื่อแต่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรัก
ของผู้อื่น การรู้จักความพอดี

๓. การมีสัจจะและความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพราง
ความจริง ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก

๔. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งจิตใจ รู้สึกลึกซึ้งข้อวัตรดี ความเป็นผู้มี
มีเหตุผล

๕. ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ความออกนอกคกกลัน

๖. ความกตัญญูทุกเวลา

ขอบเขตของการศึกษาคนควา

๑. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๑
ถึงประถมศึกษา ๖ ในเขตการศึกษา ๙ ระดับชั้นละประมาณ ๒๕ คน รวม ๑๕๐ คน
เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย โดยครั้งแรกสุ่มเอา ๒ จังหวัด จาก ๕
จังหวัดในเขตการศึกษา ๙ ครั้งที่สองสุ่มเอาโรงเรียนที่สอนถึงระดับประถมศึกษา ๖
จังหวัดละ ๒ โรงเรียน รวมเป็น ๔ โรงเรียน ครั้งที่สามสุ่มเอานักเรียนจาก
ระดับชั้นต่าง ๆ ตามจำนวนที่ต้องการจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น

๒. ตัวแปรที่จะศึกษา

๒.๑ ตัวแปรต้น คือ

ระดับชั้นเรียน แบ่งเป็น ๖ ระดับ คือ

ชั้นประถมศึกษา ๑

ชั้นประถมศึกษา ๒

ชั้นประถมศึกษา ๓

ชั้นประถมศึกษา ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

๒.๒ ตัวแปรตาม คือ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

* จริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกชอบ ซึ่งประกอบด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ความเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ไม่คดโกงเห็นแก่ได้

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ๖ ชั้นของ โคลเบอร์ก คือ

ชั้นที่ ๑ ยึดหลักการหลบหลีกการลงโทษ 2-7

ชั้นที่ ๒ ยึดหลักการแสวงหารางวัล 7-10

ชั้นที่ ๓ ยึดหลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ 10-13

ชั้นที่ ๔ ยึดหลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม 13-16

ชั้นที่ ๕ ยึดหลักการทำตามคำมั่นสัญญาและเคารพตนเอง

ชั้นที่ ๖ ยึดหลักการทำตามอุดมคติสากล

วัดไค้ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อกัน แยกออกเป็น ๓ ลักษณะคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่ง
จำแนกได้โดยใช้แบบสอบถามของจิตรา เฝ้าทรัพย์ (จิตรา เฝ้าทรัพย์ ๒๕๒๐ :
ภาคผนวก)

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็ก
มีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ด้วยความรัก ไม่ตามใจ
เกินไป ไม่เข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผลในการกระทำ รับฟังความคิดเห็นของเด็ก
ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็ก
รู้สึกว่าตนเองถูกตามใจ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ หรือไม่ได้รับความช่วยเหลือ
เท่าที่ควร

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่า
บิดามารดาก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวของตน บังคับให้ทำตามความต้องการของบิดา
มารดา และมักพูดย้ำเตือนซ้ำอื้ออ้าย

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

จริยธรรมเป็นความสำคัญที่บุคคลพึงมีในเรื่องของความดีความชั่ว ความถูกต้อง ความผิด ความยุติธรรม และไม่ยุติธรรม ลักษณะและพฤติกรรมของคนเราที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่งในสองประเภทคือ ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น ๆ เป็นการกระทำที่สังคมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม อีกประเภทหนึ่งเป็นลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนมากรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมควร

ลักษณะต่าง ๆ ของคนเราที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้นแบ่งได้เป็น ความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะเชิงจริยธรรม การใช้เหตุผล และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

✓ ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึงการมีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อห้ามทางสังคมและศาสนา ว่าสิ่งใดควรกระทำและไม่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกในสังคมต้องเรียนรู้

✓ ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทักษะนั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน

✓ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึงการแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น หรือคนแค้นแสดงพฤติกรรมที่ฝืนเป็นกฎเกณฑ์ค่านิยมในสังคมนั้น เช่น การโกงสิ่งของ การโกหกหลอกลวง การลักขโมย เป็นต้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการกระทำที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกกระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลเชิงจริยธรรมช่วยให้ทราบเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล และจะเป็นเครื่องชี้ว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ อยู่ในขั้นใด เพราะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของคนเราที่กระทำอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน อาจมีเหตุผลเชิงจริยธรรมคนละอย่างคนละระดับก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก ๒๕๒๐ : ๓ - ๖)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เขามีความสนใจมาก ว่าเด็ก ๆ มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องราวทางจริยธรรม เพียเจต์ได้ศึกษาเด็กในช่วงอายุ ๔ ขวบถึง ๑๒ ขวบ เขาได้สังเกตดูการเล่นลูกแก้วของเด็กอย่างละเอียด และได้สัมภาษณ์เด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ทำทางจริยธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงกติกาในการเล่น การโกง การโกหก การขโมย การลงโทษ และความยุติธรรม เป็นต้น โดยเสนอเรื่องราวอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางจริยธรรมให้เด็กคิดและให้เหตุผล จากการศึกษาอย่างละเอียดเป็นเวลานาน / เพียเจต์สรุปว่ามีลักษณะทางจริยธรรมที่แตกต่างกันอยู่ ๒ ประการใหญ่ ๆ คือ

๑ การยึดถือตามกฎเกณฑ์ เป็นระยะที่เด็กตัดสินจริยธรรมโดยยึดถือหลักเกณฑ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ตายตัว ผิดเป็นผิด ถ้าทำผิดต้องได้รับโทษโดยไม่ไถ่ค้ำจนถึงแรงจูงใจหรือเหตุของกฎกระทำนั้น ๆ ลักษณะอย่างนี้พบได้ในเด็กอายุ ๔ - ๗ ขวบ เช่น พวกเขาจะบอกว่าเด็กที่ทำแก้วแตก ๑๒ ใบนั้นเป็นคนไม่ดีต้องได้รับโทษมากกว่าเด็กที่ทำแก้วแตกใบเดียว ทั้ง ๆ ที่คนทำแตก ๑๒ ใบกระทำในขณะช่วยแม่ล้างแก้วและเป็นเหตุบังเอิญ ส่วนคนที่ทำแก้วแตก ๑ ใบ กระทำในขณะพยายามขโมยกินของหวานที่แม่เก็บเอาไว้ หรือเมื่อเพียเจต์แนะนำให้เด็กในระดับนี้เล่นลูกแก้วตามกติกาใหม่ พวกเขาจะมีความรู้สึกยุ่งยากและไม่อยากเล่น และยืนยันว่ากฎมันเปลี่ยนไม่ได้

๒ ความสำนึกในกฎเกณฑ์หรือระยะที่เด็กมีกฎเกณฑ์เป็นของตัวเองพบลักษณะนี้ในเด็กอายุ ๑๐ ขวบขึ้นไป ลักษณะของเด็กในขั้นนี้จะยอมรับและเข้าใจคำว่ากฎเกณฑ์

ของการเล่นเป็นเพียงข้อตกลงของสังคมเท่านั้น เมื่อคนที่เล่นตกลงกันเปลี่ยนแปลง
ก็ยอมทำได้ เด็กในระดับนี้มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง การตัดสินใจสถานการณ์
ทางจริยธรรมเขาจะคำนึงถึงเหตุและผลของการกระทำตลอดจนความยุติธรรมด้วย

ส่วนเด็กในช่วงอายุ ๗ - ๑๐ ขวบ เพียเจท์จัดว่าเป็นพวกอยู่ในระยะ
หัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสองลักษณะนี้ (Yissen and Santrock. ๑๙๗๘ : ๔๑๔ -
๔๒๖) เพียเจท์อธิบายว่าการที่เด็กเปลี่ยนการรับรู้กฎเกณฑ์ที่ตายตัวตามลักษณะที่หนึ่ง
มาเป็นการมีความสำนึกในกฎเกณฑ์ตามลักษณะที่สองนั้นเนื่องมาจากพัฒนาการทาง
สติปัญญา อายุ และการมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น

นอกจากนี้เพียเจท์ยังได้สรุปว่าการ เล่นของเด็กนั้นมีพัฒนาการอยู่ ๔ ขั้น
คือ

ขั้นที่ ๑ เด็กจะพยายามทำตามอย่างคนอื่น เขาเล่นอะไรก็เล่นตาม
เพราะยังไม่รู้จักกฎเกณฑ์อะไร

ขั้นที่ ๒ เป็นขั้นที่เด็กมีความคิดคำนึงในการเล่น คือเมื่อเล่นตามอย่าง
คนอื่นเป็นแล้ว ก็จะเกิดความคิดเป็นของตนเองมุ่งเล่นเพื่อต่อสู้กันเพื่อเอาชนะอย่าง
เดียว

ขั้นที่ ๓ เป็นขั้นที่เกิดความร่วมมือในการเล่น จะเล่นเพื่อความสนุก
เพลิดเพลินตามกฎตามกติกา ไม่ใช่มุ่งเอาชนะชนะเพียงอย่างเดียว

ขั้นที่ ๔ ในขั้นนี้เป็นการเล่นที่มีไว้เพื่อความร่วมมือกันเพียงอย่างเดียว
แต่เด็กมีความสนใจทำตามกฎเกณฑ์ด้วยความรู้สึกนึกชอบ

เพียเจท์ยังได้ตั้งเกณฑ์สำหรับพิจารณาให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก
แบ่งออกเป็น ๒ เกณฑ์ ดังนี้

• การตัดสินใจจากเจตนาในการกระทำ ในการพิจารณาว่าการกระทำ
อันใดดีหรือชั่ว ถูกหรือไม่ อย่างไรหรือไม่นั้นเด็กเล็กมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจจากผล
ของการกระทำว่ามากน้อยต่างกันอย่างไร หากเสียหายมาก ก็ตัดสินใจว่าการกระทำ
นั้นไม่ดี แต่เด็กโตจะตัดสินใจจากสาเหตุหรือเจตนาในการกระทำ หากเจตนาทำ
เสียหายเพียงเล็กน้อยก็จะตัดสินใจว่าไม่ดี

๒ การตัดสินที่เกี่ยวข้องจากบุคคลอื่น (Relativism in Judgment)
เด็กเล็กยังมีความเชื่อว่าผู้ใหญ่ เช่น บิดามารดาหรือครูเป็นผู้รู้อะไรหมดทุกอย่าง การกระทำของผู้ใหญ่ถูกต้องเสมอ เช่น ครูห้ามช่วยเด็กขี่เกียจคนหนึ่งท่าเลข แต่มีเพื่อนเขาก่อนหนึ่งแอบทำให้ เด็กอายุ ๖ ปี ส่วนใหญ่จะตัดสินว่าเพื่อนของเด็กคนนั้นทำอย่างนั้นผิด แต่เด็กอายุ ๘ ปี จะตอบว่าต้องแล้วแต่สถานการณ์เพราะเหตุผลแค่นี้ยังตัดสินไม่ได้

๓ ความไม่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษ (Independence of Sanction)
เด็กเล็กมักจะตัดสินการกระทำอย่างหนึ่งว่าไม่ดี เพราะจะทำให้ถูกลงโทษ ส่วนเด็กโตจะตัดสินการกระทำว่าไม่ดีเพราะสิ่งนั้นไม่ขัดกับกฎเกณฑ์หรือจะเกิดอันตรายกับบุคคลอื่น เช่น จากเหตุการณ์ที่ว่าเด็กคนหนึ่ง แม่ให้เลี้ยงคูนองแทนด้วยแม่ไปจระเข้นอกบ้าน แต่เมื่อแม่กลับมาเห็นน้องร้องไห้เนื้อตัวสกปรกมอมแมมอยู่ใต้เตียง ขณะที่เด็กคนนั้นกำลังขงนอมอยู่ แม่จึงตีเด็กคนนั้นเป็นการลงโทษในกรณีที่ถูกเลี้ยงไม่เรียบร้อย เด็ก ๔ ขวบส่วนใหญ่จะบอกว่าเด็กคนนี้ไม่ดี เพราะถูกแม่ลงโทษ เด็ก ๘ ขวบส่วนใหญ่ตอบว่าเด็กคนนี้ดีแม้จะถูกทำโทษก็ตาม

๔ การใช้ระบบตาต่อตา (Use of Reciprocity) เด็กเล็กมักจะไม่ใช่ระบบตาต่อตาในการตัดสินการกระทำของบุคคล แต่เด็กโตมักจะใช้ เช่น เด็ก ๑๐ ขวบเมื่อถามว่าถ้ามีคนทุบเรา เราควรจะทำอย่างไร เขาจะตอบว่าให้ทุบเขาคืน

๕ การลงโทษเพื่อล้างบาปและคตินิสัย (Use of Punishment as Restitution and Reform) ในเด็กเล็กจะสนับสนุนให้มีการลงโทษอย่างหนักเพื่อคตินิสัยผู้กระทำผิด ส่วนเด็กโตจะมีความคิดเช่นนั้นน้อยลง

๖ การยึดหลักธรรมชาติของความโชคร้าย (Naturalist View of Misfortune) ในเด็กอายุ ๖ ขวบมีแนวโน้มที่จะคิดว่าคนที่กำลังทำผิดแล้วเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะพระเจ้าลงโทษ เช่น คนกำลังขโมย และถูกไฟฟ้าช็อตตาย เด็กเล็กจะถือว่าเป็นการลงโทษของพระเจ้า (Piaget and Inhelder.

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

โคลเบอร์กเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยอาศัยทฤษฎีของเพียเจต์เป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างของเขาเป็นทั้งเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่ การศึกษาใช้ทั้งวิธีสัมภาษณ์และการเขียนตอบ โคลเบอร์กได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น ๖ พวก แล้วทำการศึกษาค้นคว้าหลายครั้ง จึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของคนเรานั้นมี ๖ ขั้น ขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ กับอายุและพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กกำหนดขั้นของจริยธรรมโดยถือจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ว่าในระดับอายุนี้ให้เหตุผลมีลักษณะแบบนี้ แต่ละขั้นจะแทนระบบความคิดซึ่งได้จากส่วนใหญ่ว่ามีขอบเขตความคิดทางจริยธรรมอย่างไร แต่ละขั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของขั้นที่สูงขึ้นไป ขั้นที่สูงกว่าจะแสดงถึงความเข้าใจที่เหนือกว่า มีการรับรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นนามธรรมกว่า เป็นการแก้ปัญหาที่มีหลักการที่มีเหตุผลมากกว่า (Sprinthall and Sprinthall .

๑๙๗๗ : ๒๓๗ - ๒๖๗) พัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง ๖ ขั้นจัดเป็น ๓ ระดับ แต่ละระดับมี ๒ ขั้น ดังปรากฏในตาราง •

ตาราง ๑ เหตุผลเชิงจริยธรรม ๖ ชั้น ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ระดับ
ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้น ๑ หลักการหลบหลีกการลงโทษ (๒ - ๙ ปี) ชั้น ๒ หลักการแสวงหารางวัล (๙ - ๑๐ ปี)	๑ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (๒ - ๑๐ ปี)
ชั้น ๓ หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (๑๐ - ๑๓ ปี) ชั้น ๔ หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (๑๓ - ๑๖ ปี)	๒ ระดับตามกฎเกณฑ์ (๑๐ - ๑๖ ปี)
ชั้น ๕ หลักการทำตามความรับผิดชอบ (๑๖ ปีขึ้นไป) ชั้น ๖ หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	๓ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (๑๖ ปีขึ้นไป)

(ทองเคื่อน พันธุมนาวิณ และ เพ็ญแข ประจันปัจจุบันิก ๒๕๒๑ : ๔๓)

การให้เหตุผลและความเข้าใจสังคมของพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละขั้น
มีดังนี้

ขั้น ๑ ใช้หลักการหลบหลีกมิให้ถูกลงโทษเป็นหลัก เด็กเล็กอายุต่ำกว่า ๗ ขวบชอบใช้หลักการหลีกเลียงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ หรือเขาจะเลือกกระทำในทางที่จะเกิดประโยชน์แก่ตัวเองมากกว่า เนื่องจากเด็กเล็กนี้ยังเป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องเชื่อฟังคำสั่งเด็กในระยะนี้เข้าใจคำว่า ความดี ไปในความหมายว่า คือสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น เด็กยอมสัพหลังอาหารเพราะกลัวพ่อคุ นอกจากนั้นในการตัดสินใจว่าอะไรถูกอะไรผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้าเสียหายมาก ก็จะตัดสินใจว่าการกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำเลย

ขั้น ๒ ใช้หลักการแสวงหารางวัล เด็กเล็ก ๆ นั้นจะถูกผู้ใหญ่ดูว่า หรือเขียนดี เพื่อที่จะให้เขาทำให้ออกหรือกระทำตนเป็นคนดี เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่าง ๗ ขวบ ถึง ๑๐ ขวบ จะมีความรู้สึกว่าเป็นของธรรมดาสำหรับภำรกระทำของผู้ใหญ่เช่นนั้น เด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีไ้มากกว่าการคุกคามหรือขู่ว่าจะลงโทษ เช่นเด็กหญิงจะช่วยบิดามารดาคุแลรดต้นไม้ก็เพื่อจะได้รับคำชมเชย เด็กชายจะช่วยทำความสะอาดบ้านเพื่อว่าจะได้เงินเป็นรางวัลมากขึ้น และเด็กในระยะนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่นเมื่อเขาให้ฉันมา ฉันก็ต้องตอบแทนเขาไป เริ่มมีความเข้าใจในความคิดเห็นของคนอื่น

ขั้น ๓ ใช้หลักการทำตามความเห็นชอบของคนอื่น เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กในวัยนี้ส่วนมากจะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วย เพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูง และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะไ้มากในเด็กอายุประมาณ ๑๓ ปี เช่น เด็กหญิงต้องการนุ่งกระโปรงสั้นตามสมัยนิยม เพื่อเพื่อน ๆ จะไม่คิดว่าตนเชย หรือเด็กชายก็จะไม่ตัดผมสั้นเกรียนเดี่ยวเพื่อจะล้อว่าเป็น "ลุง"

ชั้น ๔ ใช้หลักการทำความเข้าใจที่ เกิดด้วยรู้เป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์
มากพอที่จะทราบว่าในสังคมประกอบด้วยคนกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มก็มีกฎเกณฑ์ให้
สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มก็มีเจ้าหน้าที่รักษากฎเกณฑ์เหล่านั้นด้วย และเขาก็มีความ
เข้าใจในหน้าที่ของคนในกลุ่มต่าง ๆ และมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร
เขามีความเข้าใจบทบาทของคนอื่นด้วย ว่าคนนั้นเขามีหน้าที่มีตำแหน่งอย่างนั้น เขา
จึงปฏิบัติอย่างนั้น การกระทำที่ถูกต้องนั้นจะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมด้วย

ชั้น ๕ ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญาหรือการมีเหตุผลและเคารพตนเอง
บุคคลที่ใช้หลักการในชั้นนี้จะมีการกระทำที่พยายามจะหลบหลีกมิให้ถูกตราหน้าว่าเป็น
คนขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน ใจโลเลไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดหมายที่แน่นอน
คำว่า "หน้าที่" ของบุคคลในชั้นนี้ หมายถึง การทำตามที่ตกลงหรือให้สัญญาไว้กับ
ผู้อื่น ไม่พยายามที่จะวิเคราะหสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
มีความเคารพตนเอง และต้องการให้คนอื่นเคารพตนเองด้วย จริยธรรมชั้นนี้พบ
มากในผู้ใหญ่ หรือวัยรุ่นตอนปลายบางคน

ชั้น ๖ ใช้หลักการทำตามอุดมคติสากล พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้
จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในชั้นสูง มีประสบการณ์และมีความรู้อย่าง
กว้างขวาง เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตน และของสังคมอื่น ๆ ในโลก
บุคคลที่ใช้หลักการในชั้นนี้ จะเป็นผู้ที่รับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว
มีสายตาหรือความคิดเห็นที่กว้างไกลกว่ากลุ่มและสังคมของตนที่เป็นสมาชิกอยู่ บุคคล
ประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจ เช่น ยึดถือโลกบาลธรรม ๒ คือ
หิริ ความละอายแก่ใจตนเองในการที่จะทำชั่ว และมี โอตตัปปะ คือความเกรง
ต่อบาป เพราะมีความเชื่อในหลักสากลที่ว่าความเลวนั้นถ้าบุคคลกระทำแล้วถึงแม้
จะรอกันไม่ถูกผู้ใดลงโทษ แต่โทษที่ได้รับก็คือ ผู้กระทำความเลวนั้นจะมีจิตใจต่ำ
ลง (จรรยา สุวรรณทัต ๒๕๒๑ : ๑๕ - ๑๘)

โคลเบอร์กเชื่อว่าพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตาม
ชั้น จากชั้นที่หนึ่งผ่านไปตามลำดับจนถึงชั้นที่หก จะข้ามชั้นไม่ได้เพราะคนเราจะ
ให้เหตุผลในชั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อน ต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ เพิ่ม

ขึ้นหรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าได้ก็ขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การให้เหตุผลในชั้นที่สูงมีมากขึ้น ส่วนเหตุผลในชั้นที่ต่ำกว่าจะได้รับการใช้น้อยลงทุกที และถูกทิ้งไปในที่สุด อย่างไรก็ตามอาจจะยังอยู่ในชั้นใดชั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาและเหตุการณ์ทางสังคม พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นตัวกำหนดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม คนเราอาจมีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในชั้นสูงกว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่เป็นไปไม่ได้ที่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในชั้นที่สูงกว่าชั้นของพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กพบว่าเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในชั้นปฏิบัติการค้ำรูปธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สองเท่านั้น ส่วนผู้ที่มิพัฒนาการทางสติปัญญาในชั้นปฏิบัติการค้ำนามธรรมขั้นต้น ๆ (Low formal) จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สามหรือสี่ และโคลเบอร์กพบว่าผู้ใหญ่ส่วนมากมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สี่เท่านั้น (Kohlberg. ๑๙๗๖ : ๓๑ - ๕๒) และโคลเบอร์กยังเชื่อว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ ขึ้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นสากล จากการศึกษาเขาพบว่าลำดับขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กต่างวัฒนธรรมในไต้หวัน เม็กซิโก เติร์กกี และสหรัฐอเมริกา เป็นไปอย่างเดียวกัน

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑) การอบรมเลี้ยงดูกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นบิดามารดาหรือผู้ดูแลเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กคอยให้การรักษา คุ้มครอง ให้ความรักความอบอุ่น ให้การแนะนำสั่งสอนและให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ อีก เพื่อให้เด็กมีชีวิตดำรงอยู่ได้และเจริญเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกของสังคมตามลักษณะที่ผู้อบรมเลี้ยงดูมุ่งหวัง บางครั้งเด็กอาจได้รับรางวัล ได้รับการเอาใจใส่ติดพันกับความต้องการของเขา ทำให้เขามีความพอใจมีความสุข แต่ในบางครั้งเด็กจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่ทันกับความต้องการปล่อยให้ร้องไห้อยู่นาน หรือขู่ไม่ให้โกรธ หรือแกล้งทำโทษ ทำให้เขาเป็นทุกข์ไม่พอใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เด็กจะเป็นฝ่ายรับเอาไว้ และจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นอันหนึ่งของบุคลิกภาพของเขา

ในการอบรมเลี้ยงดูนอกจากเด็กจะได้รับการแนะนำช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยตรงแล้ว ความใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือผู้ดูแลทำให้เด็กได้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของท่านด้วย ทำให้เด็กเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นจึงเข้าใจได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ดูแลจะเป็นการถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมให้แก่เด็กทั้งโดยการตั้งใจและเด็กเลียนแบบเอา

✓ โคลเบอร์กและคณะ (Kohlberg, Haan and Langer. ๑๙๗๖ : ๑๒๐๔ - ๑๒๐๖) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกในครอบครัว ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดามารดา ๑๗๕ คน มีระดับอายุ ๔๗ - ๕๐ ปี และลูกในครอบครัวเหล่านั้นจำนวน ๒๐๓ คน ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง ๑๐ ปี ถึง ๓๐ ปี ผลการศึกษาที่สำคัญอันหนึ่งพบว่าระดับจริยธรรมของบิดามารดากับลูกมีความสัมพันธ์กันเป็นบวกและค่าสหสัมพันธ์ลดลงกับกลุ่มของลูกที่มีอายุมากขึ้น ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าเด็กได้รับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมจากบิดามารดา และการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลมากเมื่อเด็กยังเล็กอยู่ ซึ่งก็สนับสนุนคำกล่าวของเซียร์สและคณะ (Sears, Maccoby and Levin. ๑๙๕๗ : ๓๗๒) ที่ว่าความรักของบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ถ้าเด็กในช่วงแรกเกิดได้รับความรักความอบอุ่น ได้รับการตอบสนองความต้องการทางกายอย่างเพียงพอ เด็กจะมีความรู้สึกพอใจและมีความสุข มีความไว้วางใจผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู เกิดความรักและชอบพอกับผู้เลี้ยงดู มีความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีงามต่อไป ✓

แม้ว่าบิดามารดาจะเป็นผู้มีความรักมีความห่วงใยในลูกของตนมากก็จริงแต่ด้วยความแตกต่างกันของคนเรา เช่น มีความเชื่อถือแตกต่างกัน มีลักษณะนิสัยแตกต่างกัน มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกัน จึงทำให้แบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป อันเป็นผลให้เด็กแต่ละคนได้รับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมแตกต่างกัน จากการวิจัยของเบคเคอร์ (Becker. ๑๙๖๔ : ๑๗๑) พบว่าบิดามารดาจากครอบครัวที่มีฐานะระดับกลางส่วนมากจะให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ไม่ก้าวค้ำลูกในเรื่องต่าง ๆ มากเมื่อลูกทำผิดก็จะอธิบายเหตุผลให้ฟัง

ส่วนบิดามารดาที่มีฐานะต่ำ ประกอบอาชีพที่ใช้แรงงาน จะชอบใช้การลงโทษทางกาย และควบคุมลูกอย่างกวดขัน จากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันนี้ เบคเคอร์ยังได้พบว่ามีผลต่อบุคคลิกภาพของเด็กแตกต่างกัน คือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก จะมีลักษณะที่พอใจคือเป็นผู้มีความสุภาพอ่อนน้อม เชื่อฟัง แต่เป็นผู้มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย ชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะมีลักษณะไม่มีความรับผิดชอบ ไม่เชื่อฟัง และขาดสมาธิ ไซมอนส์ *

(Symonds. ๑๔๔๔ : ๔ - ๒๕ อ้างอิงจาก ศิริพร หลิมศิริวงศ์ ๒๕๑๑ : ๒๕)

ได้สรุปวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อบุคคลิกภาพของเด็กไว้หลายประการ และสอดคล้องกันกับเบคเคอร์ ดังนี้

๑. บิดามารดาที่ปล่อยปละละเลยบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบผูกปด ลักเล็กขโมยน้อย หนีโรงเรียน

๒. บิดามารดาที่ประคบประหงมบุตรเกินไป บุตรจะมีลักษณะเป็นคนไม่ให้ความร่วมมือ พึ่งตนเองไม่ได้ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องพึ่งผู้อื่นเสมอ

๓. บิดามารดาที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนเจ้าระเบียบ สุภาพเรียบร้อย อยู่ในโอวาท สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี ว่างนอนลงง่าย สงบเสงี่ยม การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ ขาดความคิดริเริ่ม

๔. บิดามารดาที่ยอมจำนนต่อบุตร บุตรจะขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ในโอวาท เห็นแก่ตัว คือคิ่ง และทำอะไรตามใจชอบ

จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นเป็นไปได้อย่างไรส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีความสุข และเป็นคนชั่ว เป็นภัยทั้งต่อตนเองและสังคม ในเรื่องความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูนั้น เฮิร์ลอค (Hurlock. ๑๔๔๖ : ๔๓๔) ได้กล่าวไว้ดังนี้

๑. เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในครอบครัว

๒. ครอบครัวเป็นต้นกำเนิดในการอบรมสั่งสอนเด็กให้มีพฤติกรรมยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเอง มาจากการให้รางวัลและการลงโทษ

๓. บิดามารดาเป็นต้นแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

๑๔

✓ ฮอฟแมน (Hoffman . ๑๙๗๐ : ๒๕๑) ได้รวบรวมการวิจัยที่ศึกษาการ
อบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักโดยแยกเป็นรักมากและรักน้อย กับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ
จริยธรรม ๔ ประการคือ การยึดหลักภายในตน การมีความรู้สึกในความผิด
การออกทนต่อสิ่งยั่วชวนใจ และการยอมรับสารภาพผิด โดยศึกษากับเด็กอายุ ๔
ปี ถึง ๑๓ ปี การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากนั้นบิดามารดารู้สึก เข้าใจให้การ
สนับสนุน ให้ความสำคัญแก่เด็ก มีเหตุผลในการลงโทษ เด็กที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูประเภทนี้ปรากฏว่ามีลักษณะทางจริยธรรมทั้ง ๔ ประการสูงกว่าเด็กที่ได้
รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อย แสดงว่าการให้ความรักลูกเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการ
อบรมเลี้ยงดูเพื่อให้ลูกเติบโตขึ้นเป็นคนดีของสังคม แต่การให้ความรักนั้นถ้ามักไป
เพิ่มความเข้มงวดกวดขันให้มาก ไม่ยอมให้ลูกมีอิสระก็จะกลายเป็นผลเสีย เพราะ
ลูกจะเกิดความหงุดหงิด เกิดความคับข้องใจ จะกลายเป็นสาเหตุให้เด็กหนีออกจาก
บ้าน แสวงหาความมีอิสระมาชดเชย กลายเป็นคนเถรไป แต่ถ้าเด็กได้รับการ
การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดาไม่เอาใจใส่ มารดาก็ไม่สนใจ เด็กจะรู้สึก
ขาดที่พึ่งที่มั่นคงในชีวิต จึงกลายเป็นผู้ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
ทั้งนั้นการอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความรักความอบอุ่น เป็นแบบประชาธิปไตย ให้เหตุและ
ผลในการตัดสินใจปัญหา ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก จึงเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดู
ที่น่าสนใจมาก / บอลด์วิน (Baldwin . ๑๙๗๐ : ๒๘ - ๔๗) ได้ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างพ่อแม่กับลูกในสามลักษณะคือแบบประชาธิปไตย การให้การยอมรับ และ
การตามใจ โดยการสัมภาษณ์พ่อแม่ ๒๒๐ ครอบครัว พบว่าลูกที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการด้านความรู้สึกผิดชอบสูง มีความเชื่อมั่นใน
ตัวเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม

สำหรับการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางด้านจริยธรรมใน
ประเทศไทยนั้นยังมีน้อย กวางเคื่อน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก
(กวางเคื่อน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก ๒๕๒๐ : ๑๓๑) ได้ศึกษา
จริยธรรมของเยาวชนไทยจำนวน ๑๕๐๐ คน มีอายุตั้งแต่ ๑๑ ปีถึง ๒๕ ปี
ซึ่งมีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันใน ๔ ลักษณะ คือการเลี้ยงดูแบบรัก แบบควบคุม

แบบลงโทษทางกายหรือจิต และการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผลปรากฏว่า การเลี้ยงดูแบบรักมาก และให้เหตุผลมาก มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตและแบบควบคุม / และจากการศึกษาของซูศรีหลักเพชร (ซูศรี หลักเพชร ๒๕๑๓ : ๑๐๑) กับเด็กในระดับประถมศึกษา จำนวน ๓๕๐ คน ก็พบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ รู้จักเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ มีการไตร่ตรองและปฏิบัติตนไปในทางที่สังคมยอมรับ มีอารมณ์มั่นคง และมีลักษณะเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป

จากที่กล่าวมาพอจะมองเห็นแนวโน้มได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูมาก โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีส่วนปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมได้ดี

× การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุหรือระดับชั้นเรียน

อายุและระดับชั้นเรียนเป็นของคู่กัน คือถ้าอายุน้อยก็เรียนอยู่ในระดับชั้นต่ำ อายุมากขึ้นก็มีการศึกษามากขึ้นได้เรียนในระดับชั้นสูงขึ้นตามลำดับ ไคลเบอร์ก (Kohlberg. ๑๙๖๔ : ๓๘๓ - ๔๓๒) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น ๖ ชั้น พบว่าเด็กอเมริกันอายุ ๗ ๑๐ ๑๓ และ ๑๖ ปี ให้เหตุผลในชั้นที่สูงขึ้นตามอายุ คือร้อยละ ๕๐ ของเด็กอายุ ๗ ปีให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ ๑ และ ๒ ในกลุ่มของเด็ก ๑๐ ปีให้เหตุผลในชั้นที่ ๑ และ ๒ ลดลงคือร้อยละ ๕๐ ส่วนอีกพวกให้เหตุผลเลยไปถึงชั้นที่ ๓ และ ๔ ส่วนในระดับอายุ ๑๓ ปีให้เหตุผลในชั้นที่ ๑ และ ๒ เพียงร้อยละ ๒๐ กว่า ส่วนมากให้เหตุผลในชั้นที่ ๓ และ ๔ แต่ปรากฏว่ามีผู้ให้เหตุผลในชั้นที่ ๕ และ ๖ ถึงร้อยละ ๒๓ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลพัฒนาขึ้นตามอายุ

กัทกิน (Gutkin. ๑๙๗๒ : ๑๔๗ - ๑๔๘) ได้ศึกษาลักษณะทางจริยธรรมที่มีขอบเขตแคบลงไป โดยศึกษาเฉพาะเจตนาหรือความตั้งใจในการกระทำกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ศึกษาจากนักเรียนอเมริกันเกรด ๑ ๓ และ ๕ ผลปรากฏว่า

ตัดสินการกระทำเป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑. ไม่มีเจตนาเกี่ยวข้อง คือพิจารณาตัดสินจากผลของการกระทำอย่าง
เดียว

๒. มีเจตนาเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง แต่ให้ความสำคัญที่ผลเสียหายมากกว่า

๓. เจตนาสำคัญกว่าผลเสียหาย แต่ยังมีเรื่องผลเสียหายเกี่ยวข้องอยู่

๔. มีเจตนาอย่างเดียว

การตัดสินหรือให้เหตุผลทั้ง ๔ ลักษณะนี้เป็นไปตามลำดับชั้นเรียน เกรด
ให้เหตุผลในลักษณะที่ ๑. มาก และลดน้อยลงในลักษณะที่ ๒ หรือ ๓ และไม่
ปรากฏในลักษณะที่ ๔ เลย ส่วนเกรด ๕ จะให้เหตุผลส่วนมากในลักษณะที่ ๔
คือพิจารณาที่เจตนาของการกระทำอย่างเดียว จากผลการศึกษานี้ก็สนับสนุนทฤษฎี
ของเพียเจท์ที่ว่าเด็กเล็กตัดสินการกระทำจากผลเสียหาย แต่เด็กเมื่อโตขึ้นเข้าใจ
สังคมมากขึ้นการตัดสินการกระทำจะเปลี่ยนมาเป็นพิจารณาจากเจตนาของการกระทำ
แสดงว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมพัฒนาขึ้นตามลำดับชั้นเรียน

สำหรับการศึกษากับเด็กไทยนั้น ดวงเคื่อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข
ประจันปัจจนึก พบว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนประถมปีที่ ๖
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และนิสิตชั้นปีที่สอง มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมาก
นัก ส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่มคือประมาณร้อยละ ๕๐ ให้เหตุผลอยู่ในชั้นที่ ๔ รอง
ลงไปเป็นชั้นที่ ๓ คือประมาณร้อยละ ๓๐ ส่วนการให้เหตุผลในชั้นที่ ๑ และ
๒ กับชั้นที่ ๕ และ ๖ มีจำนวนใกล้เคียงกัน ที่เป็นดังนี้ผู้วิจัยให้เหตุผลไว้ว่า
เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นแล้วการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตคือออกไคร่
จะเริ่มคงที่

วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช ๒๕๒๑ : ๑๑๓) ได้ศึกษาการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ ปีที่ ๔ และประถมปีที่ ๕
ซึ่งมีอายุ ๘ ถึง ๑๒ ปี ทั้งในเมืองและในชนบท ผลปรากฏว่า การให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือเด็กอายุ ๑๑ - ๑๒ ปีมีการ
ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กอายุ ๘ - ๑๐ ปี และเด็กอายุ ๑๐ - ๑๑ ปี

มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กอายุ ๕ - ๑๐ ปี ถ้าคิดเป็นชั้นเรียน พบว่าการให้เหตุผลของเด็กในชั้นประถมปีที่ ๓ และ ๕ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กพัฒนาขึ้นตามอายุหรือระดับชั้นเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ จะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๒. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และการรู้จักความพอที่ จะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๓. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านการมีสัจจะ มีความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุ่งงาให้เกิดความแตกแยก ไม่พูดหยาบคาย จะพัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๔. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้ลึกนึกชอบชั่วดี และมีเหตุผล จะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๕. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น จะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๖. พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความกตัญญูทดแทนจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

(๗) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น

๘. เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจะมีพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ ในเขตการศึกษา ๕ จำนวน ๑๔๐ คน ได้มาโดยวิธีการดังนี้

๑. สุ่มเอา ๒ จังหวัด จาก ๕ จังหวัด ในเขตการศึกษา ๕ ใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ได้จังหวัดหนองคายและขอนแก่น

๒. สุ่มเอาอำเภอจากจังหวัดที่เลือกได้ในข้อ ๑ จังหวัดละอำเภอใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา แล้วสุ่มเอาโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ อำเภอละ ๒ โรงเรียน

๓. ทำการทดสอบนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามวัดการยอมรับเลี้ยงดูของจิตรา เป้าทรัพย์ (จิตรา เป้าทรัพย์ ๒๕๒๐ : ภาคผนวก) เพื่อทราบจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนของโรงเรียนเหล่านั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน แล้วจึงสุ่มเอาจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๓ แบบอย่างละเท่ากัน (ดูตารางที่ ๑)

ตาราง ๒ แสดงจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น แยกตามโรงเรียน

อำเภอ	อำเภอศรีเชียงใหม่ หนองคาย		อำเภอน้ำพอง ขอนแก่น		
โรงเรียน ชั้นเรียน	บ้านหม้อ	ท่ากลื่น	น้ำพอง	วังชัย	รวม
ประถมศึกษาปีที่ ๑	๖	๖	๕	๕	๕๐
ประถมศึกษาปีที่ ๒	๖	๖	๕	๕	๓๐
ประถมศึกษาปีที่ ๓	๖	๖	๕	๕	๓๐
ประถมศึกษาปีที่ ๔	๖	๖	๕	๕	๓๐
ประถมศึกษาปีที่ ๕	๖	๖	๕	๕	๓๐
ประถมศึกษาปีที่ ๖	๖	๖	๕	๕	๓๐
รวม	๓๖	๓๖	๕๕	๕๕	๑๘๖

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู ใช้แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูของจิตรรา เป้าทรัพย์ ซึ่งมีจำนวน ๔๕ ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ๑๕ ข้อ ถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ๑๕ ข้อ และถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ๑๕ ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม แต่ละข้อความมีค่าตอบอยู่ท้ายเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด ๕ คำตอบ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง
น้อย และน้อยที่สุด

การตรวจให้คะแนน พิจารณาคำตอบจากการชี้เครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องต่าง ๆ ถ้าเลือกช่องมากที่สุด ให้ ๕ คะแนน เลือกช่องมาก ให้ ๔ คะแนน
จนถึงเลือกช่องน้อยที่สุด ให้ ๑ คะแนน คะแนนแต่ละข้ออยู่ในช่วง ๑ - ๕ คะแนน
นักเรียนคนใดได้คะแนนจากการอบรมเลี้ยงดูแบบใดมากกว่า ถือว่าเขาได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูในแบบนั้น

๒ แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางของโคลเบอร์ก มีทั้งหมด ๓๐ ข้อ แต่ละ
ข้อสร้างขึ้นโดยอาศัยสิ่งที่หรือความมุ่งหมายของหัวข้อจริยศึกษาตามหลักสูตร ประถม
ศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ผู้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางจริยธรรม มี
ภาพประกอบ เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราวนั้นง่ายขึ้น จากเรื่องราวแต่ละข้อให้
เด็กตัดสินใจว่าเขาจะทำอย่างไรเมื่อเขาอยู่ในสถานการณ์อย่างนั้น เพราะอะไร
จึงทำอย่างนั้น นำเหตุผลของเด็กไปพิจารณาว่าอยู่ในขั้นตอนตามขั้นตอนการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งมีอยู่ ๖ ขั้น ถ้าอยู่ในขั้นที่ ๑ ให้ ๑ คะแนน
อยู่ในขั้นที่ ๒ ให้ ๒ คะแนน ไปจนถึงขั้นที่ ๖ ให้ ๖ คะแนน คะแนน
แต่ละข้ออยู่ในช่วง ๑ ถึง ๖ คะแนน คะแนนเฉลี่ยจากทุกข้อจะสะท้อนให้เห็น
ถึงระดับจริยธรรมของผู้ตอบ

การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบใช้แบบ Face Validity
โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาตรวจสอบเพื่อให้แบบทดสอบมีความถูกต้องและเหมาะสม
กับการนำไปทดสอบเด็กในระดับที่ต้องการจะศึกษา

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธี Split - half Reliability
(อนันต์ ศรีโสภณ ๒๕๒๑ : ๒๒๐ - ๒๒๒) นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนในระดับ
เดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕ คน แล้วจึงคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๓๖

งานวิจัย
ในทฤษฎี
การให้เหตุผล

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

๑. นำแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูไปทำการทดสอบนักเรียนทีละชั้น ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบร่วมกับครูประจำชั้น นำแบบทดสอบนั้นมาตรวจให้คะแนน เพื่อแยกเด็กตามแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เขาได้รับ แล้วสุ่มเอาจำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวด แบบละเท่า ๆ กัน

๒. ทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับเด็กที่สุ่มไว้ในข้อ ๑ ทดสอบ โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยทำการทดสอบร่วมกับผู้ช่วยซึ่งเป็นชายอีก ๑ คน ผู้ช่วยคนนี้ได้รับการฝึกจนเข้าใจดีแล้วจึงให้ร่วมทำการทดสอบ บันทึกเหตุผลของเด็ก ที่ตอบแบบทดสอบแต่ละข้อไว้ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนเองทั้งหมด นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

๑. หาค่าสถิติพื้นฐาน

๑.๑. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๑๕ : ๕๑)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

๑.๒ หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยใช้สูตร (ล่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๑๕ : ๑๐๐)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

๑.๓ หาคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) โดยใช้สูตร

(ล่วน ขายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๑๕ : ๑๑๐)

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{s}$$

เมื่อ	Z	แทน	คะแนนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนดิบ
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	s	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒. หาความเชื่อมั่น หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรม ใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) โดยใช้สูตร (อนันต์ ศรีโสภะ

๒๕๒๑ : ๒๒๐ - ๒๒๒)

$$r_{\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

$$\therefore r = \frac{2 r_{\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}}}$$

เมื่อ r_{11}^2	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครั้งฉบับ
r	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
X	แทน	คะแนนดิบที่ได้จากแบบทดสอบครั้งแรก
Y	แทน	คะแนนดิบที่ได้จากแบบทดสอบครั้งหลัง
N	แทน	ครั้งหนึ่งของจำนวนข้อสอบ

๓ วิเคราะห์ความแปรปรวน วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มใช้

F - test (Lindquist. ๑๙๕๓ : ๓๓ - ๔๖)

$$F = \frac{\text{MS between}}{\text{MS within}}$$

๔ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง

เป็นรายคู่ q - statistic แบบ Newman - Kuel (Winer. ๑๙๖๒ : ๑๐๕ - ๑๐๖)

บทที่ ๔

ผลการค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกัน จึงกำหนดใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนดิบ
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
F	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์ด้วย F - Statistic
q	แทน	q - Statistic
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
df	แทน	Degree of Freedom
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลจะเสนอตามลำดับดังนี้

ก. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน

• การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากคุณธรรมกับระดับชั้นเรียน เป็นการวิเคราะห์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากคุณธรรมทั้ง ๖ ด้าน กับระดับชั้นเรียน

๒ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากคุณธรรมแต่ละด้านกับระดับชั้นเรียน

๓ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากคุณธรรมทั้ง ๖ ด้านของนักเรียนแต่ละระดับชั้นเรียน

ข. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู

ก. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน

• การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากคุณธรรมทั้ง ๖ ด้าน กับระดับชั้นเรียน

การวิเคราะห์และแปลความหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตาราง ๓ ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๕	๓๕๖๕๑.๔๓	๗๑๓๐.๒๔๖	๕๔.๓๘๖*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๓๔	๒๒๔๓๓.๕๓	๑๖๗.๒๕๐	

$$-F_{.๐๕}(๕, ๑๓๔) = ๒.๒๓$$

จากตาราง ๓ แสดงว่านักเรียนในระดับชั้นเรียนที่ต่างกันจะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เพื่อหาว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นใดมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันจริง โดยใช้ q - Statistic เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง ๔

ตาราง ๔ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ในการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๕๓.๔๐๐	๕๗.๑๐๐	๗๐.๑๐๐	๗๕.๑๐๐	๘๘.๔๓๓	๙๐.๘๐๐
ป. ๑	๕๓.๔๐๐	—	๓.๓๐๐	๑๖.๓๐๐*	๒๑.๖๐๐*	๓๕.๖๓๓*	๓๗.๐๐๐*
ป. ๒	๕๗.๑๐๐		—	๑๓.๐๐๐*	๑๘.๓๐๐*	๓๑.๓๓๓*	๓๓.๗๐๐*
ป. ๓	๗๐.๑๐๐			—	๕.๓๐๐	๑๘.๓๓๓*	๑๙.๗๐๐*
ป. ๔	๗๕.๑๐๐				—	๑๓.๐๓๓*	๑๙.๖๐๐*
ป. ๕	๘๘.๔๓๓					—	๒.๔๓๓
ป. ๖	๙๐.๘๐๐						—
r			๒	๓	๔	๕	๖
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		๑.๙๕	๕.๘๕๖	๗.๐๒๔	๗.๗๑๔	๘.๑๙๙	๘.๕๗๕

จากตาราง ๔ แสดงว่า

๑. กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และประถมศึกษาปีที่ ๖ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และประถมศึกษาปีที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่าง แต่พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยพบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๒. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน วิเคราะห์จากคะแนนจริยธรรมแต่ละด้าน

แยกวิเคราะห์จริยธรรมแต่ละด้านดังนี้

จริยธรรมด้านที่ ๑ ความเมตตากรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์

จริยธรรมด้านที่ ๒ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และการรู้จักความพอที่

จริยธรรมด้านที่ ๓ การมีสัจจะและความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่ปิดป้อง ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่พูดคำหยาบ

จริยธรรมด้านที่ ๔ ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้ลึกนึกชอบชั่วดี และมีเหตุผล

จริยธรรมด้านที่ ๕ ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความออกนอกกติกานี้

จริยธรรมด้านที่ ๖ ความกตัญญูกตเวที

ตาราง ๕ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เมื่อแยกพิจารณา
คุณธรรมแต่ละด้านในแต่ละระดับชั้นเรียน

ชั้นเรียน	จริยธรรม	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๖
	ค่าเฉลี่ย	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ป. ๑	$\bar{X}$	๕.๘๖๖	๕.๐๐	๔.๕๖๖	๔.๖๐๐	๔.๓๐๐	๕.๓๐๐
	SD	๒.๒๓๕	๑.๕๔๓	๒.๐๖๖	๑.๕๐๕	๑.๘๕๕	๒.๐๓๐
ป. ๒	$\bar{X}$	๑๐.๐๓๓	๕.๘๖๖	๕.๒๓๓	๕.๒๐๐	๔.๕๖๖	๑๐.๓๐๐
	SD	๒.๒๕๑	๒.๐๕๖	๑.๙๓๕	๑.๘๕๕	๑.๕๖๐	๑.๖๖๕
ป. ๓	$\bar{X}$	๑๑.๓๐๐	๑๒.๖๓๓	๑๑.๑๓๓	๑๑.๒๐๐	๑๐.๓๐๐	๑๒.๕๐๐
	SD	๒.๒๖๑	๑.๖๕๑	๒.๒๐๘	๑.๘๓๓	๒.๕๕๕	๒.๐๕๖
ป. ๔	$\bar{X}$	๑๒.๕๖๖	๑๓.๑๓๓	๑๑.๕๓๓	๑๑.๓๓๓	๑๒.๕๓๓	๑๓.๒๓๓
	SD	๒.๕๓๓	๒.๕๐๓	๒.๕๖๖	๒.๕๕๖	๒.๖๓๕	๒.๐๓๕
ป. ๕	$\bar{X}$	๑๕.๒๓๓	๑๕.๑๐๐	๑๔.๒๓๓	๑๔.๕๖๖	๑๓.๘๓๓	๑๕.๓๐๐
	SD	๒.๖๔๖	๒.๕๕๖	๒.๕๑๖	๒.๕๓๐	๓.๑๑๕	๒.๐๕๖
ป. ๖	$\bar{X}$	๑๕.๓๖๖	๑๕.๒๐๐	๑๔.๕๐๐	๑๕.๕๓๓	๑๔.๕๓๓	๑๕.๓๐๐
	SD	๑.๕๖๐	๒.๐๐๖	๒.๕๕๖	๓.๐๕๑	๓.๕๐๕	๒.๕๓๕

จากตาราง ๕ ได้แสดงให้เห็นค่าคะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คะแนนจริยธรรมแต่ละด้านในแต่ละระดับชั้น หลังจากนั้นนำคะแนนจริยธรรมแต่ละด้านไป
วิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไป ดังปรากฏตามตาราง ๖

ตาราง ๖ ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจิตวิทยากับระดับชั้นเรียน แยกวิเคราะห์จิตวิทยาแต่ละด้าน

จิตวิทยา	SS			MS		df	F
	ระหว่างกลุ่ม	ภายในกลุ่ม	รวม	ระหว่างกลุ่ม	ภายในกลุ่ม		
จิตวิทยามที่ ๑	๘๘๐.๒๙๓	๑๑๖๓.๔๓๕	๒๐๔๓.๗๒๘	๑๗๖.๐๕๘	๖.๖๘๖	๕, ๑๗๔	* ๒๖.๓๓๐
จิตวิทยามที่ ๒	๑๐๒๐.๑๖๑	๓๙๐.๙๐๑	๑๔๑๑.๐๖๒	๒๐๔.๐๓๔	๒.๒๔๗	๕, ๑๗๔	* ๙๐.๘๐๒
จิตวิทยามที่ ๓	๙๘๗.๘๖๕	๑๓๕๐.๑๓๕	๒๓๓๘.๐๐๐	๑๙๗.๕๗๓	๗.๗๕๙	๕, ๑๗๔	* ๒๕.๘๖๒
จิตวิทยามที่ ๔	๑๓๖๔.๙๖๑	๗๕๙.๐๓๔	๒๑๒๓.๙๙๕	๒๗๒.๙๙๒	๔.๓๖๒	๕, ๑๗๔	* ๖๒.๕๘๐
จิตวิทยามที่ ๕	๑๐๕๓.๒๔๔	๑๕๓๑.๐๖๘	๒๕๘๔.๓๑๒	๒๑๐.๖๔๘	๘.๗๕๘	๕, ๑๗๔	* ๒๓.๙๔๐
จิตวิทยามที่ ๖	๙๓๐.๘๔๕	๗๗๐.๐๖๗	๑๗๐๐.๙๑๒	๑๕๕.๐๖๙	๔.๔๒๕	๕, ๑๗๔	* ๔๒.๐๖๕

$$F_{.๐๕} (๕, ๑๗๔) = ๒.๒๗$$

จากตาราง ๖ แสดงว่าการให้เหตุผลเชิงจิตวิทยามทั้ง ๖ ด้าน ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทดสอบเป็นรายคู่ของจิตวิทยามแต่ละด้านว่า กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นใดมีการให้เหตุผลเชิงจิตวิทยามแตกต่างกันจริง ใช้ q - statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลในตารางที่ ๖ - ๑๑

ตาราง ๗ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
ความเมตตาคุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ ระหว่าง
กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๕.๘๖๖	๑๐.๐๓๓	๑๑.๗๐๐	๑๒.๕๖๖	๑๕.๒๓๓	๑๕.๓๖๖
ป. ๑	๕.๘๖๖	—	๐.๑๖๗	๑.๘๓๔*	๒.๗๐๐*	๕.๓๖๗*	๕.๕๐๐*
ป. ๒	๑๐.๐๓๓		—	๑.๖๖๗*	๒.๕๓๓*	๕.๒๐๐*	๕.๓๓๓*
ป. ๓	๑๑.๗๐๐			—	๐.๘๖๖	๓.๕๓๓*	๓.๖๖๖*
ป. ๔	๑๒.๕๖๖				—	๒.๖๖๗*	๒.๘๐๐*
ป. ๕	๑๕.๒๓๓					—	๐.๑๓๓
ป. ๖	๑๕.๓๖๖						—
r		๒	๓	๔	๕	๖	
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		๑.๕๕	๑.๓๒	๑.๕๘	๑.๗๔	๑.๘๕	๑.๕๓

จากตาราง ๗ แสดงว่า

• การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตาคุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ สูงกว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตาคุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ สูงกว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกันพบในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ กับประถมปีที่ ๒ ประถมปีที่ ๓ กับประถมปีที่ ๔ และระดับชั้นประถมปีที่ ๕ กับประถมปีที่ ๖ แต่จากคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน

สรุปว่า พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์จะพัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๑

ตาราง ๔ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
ความเชื่อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และ
การรู้จักความพอดี ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๔.๐๐๐	๔.๔๖๖	๑๒.๖๓๓	๑๓.๑๓๓	๑๕.๑๐๐	๑๕.๒๐๐
ป. ๑	๔.๐๐	—	๐.๔๖๖*	๓.๖๓๓*	๔.๑๓๓*	๖.๑๐๐*	๖.๒๐๐*
ป. ๒	๔.๔๖๖		—	๒.๗๖๖*	๓.๖๖๖*	๕.๖๓๓*	๕.๗๓๓*
ป. ๓	๑๒.๖๓๓			—	๐.๕๐๐	๒.๔๖๖*	๒.๕๖๖*
ป. ๔	๑๓.๑๓๓				—	๑.๔๖๖*	๒.๐๖๖*
ป. ๕	๑๕.๑๐๐					—	๐.๑๐๐
ป. ๖	๑๕.๒๐๐						—
r			๒	๓	๔	๕	๖
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$. ๑.๔๕			๐.๗๖๖	๐.๔๑๔	๑.๐๐๔	๑.๐๗๒	๑.๑๒๒

จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า

๑. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเชื่อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และการรู้จักความพอดีของกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ - ๖ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านนี้สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านี้นสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านี้นปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กับประถมศึกษาปีที่ ๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กับประถมศึกษาปีที่ ๔ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กับประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่คะแนนเฉลี่ยก็ปรากฏว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในค่านความเอื้อเพื่อผู้อื่น เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และการรู้จักความพอที่ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๒

ตาราง ๕ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 ด้านการมีสำนึกและความจริงใจ ไม่ผูกมัด ไม่ผูกมัดเป็นอน ไม่อำพรางความจริง
 ไม่ยอมให้เกิดการแตกแยก ระหว่างนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๘.๕๖๖	๘.๒๓๓	๑๑.๑๓๓	๑๑.๘๓๓	๑๔.๒๓๓	๑๔.๕๐๐
ป. ๑	๘.๕๖๖	—	๐.๖๖๗	๒.๕๖๗*	๓.๓๖๗*	๕.๖๖๗*	๖.๓๓๔*
ป. ๒	๘.๒๓๓		—	๑.๕๐๐*	๒.๗๐๐*	๕.๐๐๐*	๕.๖๖๗*
ป. ๓	๑๑.๑๓๓			—	๐.๘๐๐	๓.๑๐๐*	๓.๗๖๗*
ป. ๔	๑๑.๘๓๓				—	๒.๓๐๐*	๒.๕๖๗*
ป. ๕	๑๔.๒๓๓					—	๐.๖๖๗
ป. ๖	๑๔.๕๐๐						—
r			๒	๓	๔	๕	๖
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		๑.๕๕	๑.๘๒๔	๑.๗๐๕	๑.๘๖๓	๑.๕๕๓	๒.๐๘๕

จากตาราง ๕ แสดงว่า

๑ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านการมีสำนึกและความจริงใจการไม่ผูกมัด
 ไม่ผูกมัดเป็นอน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยอมให้เกิดการแตกแยกของนักเรียนในระดับชั้นประถม
 ปีที่ ๓ - ๖ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .๐๕

๒ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 ในด้านนี้สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .๐๕

๓ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระหว่างกลุ่มนักเรียน
ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ กับประถมศึกษาปีที่ ๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กับประถมศึกษาปีที่ ๔
และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กับประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้ม
สูงขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า ผลการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านการมีศีลจะและความจริง
ใจไม่พุดก ไม่พุดกเบือน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยุยงให้เกิดการแตกแยกของ
นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่
สูงขึ้น ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๓

ตาราง ๑๐ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
 ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกลึกซึ้งรอบรู้ดี ความเป็นผู้มีเหตุผลระหว่างกลุ่ม
 นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน	$\bar{X}$	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
		๘.๖๐๐	๘.๒๐๐	๑๑.๒๐๐	๑๑.๓๓๓	๑๕.๑๐๐	๑๕.๘๓๓
ป. ๑	๘.๖๐๐	—	๐.๖๐๐	๒.๖๐๐*	๒.๗๓๓*	๖.๕๐๐*	๗.๒๓๓*
ป. ๒	๘.๒๐๐		—	๒.๐๐๐*	๒.๑๓๓*	๕.๙๐๐*	๖.๗๓๓*
ป. ๓	๑๑.๒๐๐			—	๐.๑๓๓	๓.๘๐๐*	๔.๗๓๓*
ป. ๔	๑๑.๓๓๓				—	๓.๗๖๗*	๔.๖๐๐*
ป. ๕	๑๕.๑๐๐					—	๐.๘๓๓
ป. ๖	๑๕.๘๓๓						—
r			๒	๓	๔	๕	๖
$\sqrt{\frac{MSW}{n}}$		๑.๘๕	๑.๐๗	๑.๒๘	๑.๔๑	๑.๔๘	๑.๕๖

จากตาราง ๑๐ แสดงว่า

๑ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 ด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกลึกซึ้งรอบรู้ดี ความเป็นผู้มีเหตุผล สูงกว่ากลุ่มนัก
 เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนัก
 เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านี้นสูงกว่ากลุ่มนัก
 เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กับประถมศึกษาปีที่ ๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กับประถมศึกษาปีที่ ๔ และระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กับประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย
ปรากฏว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้ง
ชั่งใจ รู้สึกผิดชอบชั่วดี ความเป็นผู้มีเหตุผล ของกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

๑ - ๖ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๕

ตาราง ๑๑ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น ระหว่างกลุ่ม
นักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๘.๓๐๐	๘.๔๖๖	๑๐.๓๐๐	๑๒.๕๓๓	๑๓.๘๓๓	๑๔.๔๓๓
ป. ๑	๘.๓๐๐	—	๐.๑๖๖	๒.๐๐*	๔.๒๓๓*	๕.๕๓๓*	๖.๑๓๓*
ป. ๒	๘.๔๖๖		—	๒.๒๓๔*	๔.๐๖๓*	๕.๓๖๓*	๕.๙๖๓*
ป. ๓	๑๐.๓๐๐			—	๑.๘๓๓*	๓.๑๓๓*	๓.๓๓๓*
ป. ๔	๑๒.๕๓๓				—	๑.๓๐๐	๑.๘๐๐*
ป. ๕	๑๓.๘๓๓					—	๐.๖๐๐
ป. ๖	๑๔.๔๓๓						—
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		F	๒	๓	๔	๕	๖
		๑.๕๕	๑.๕๒๐	๑.๘๒๐	๑.๕๕๔	๒.๑๒๒	๒.๒๑๔

จากตาราง ๑๑ แสดงว่า

• กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น สูงกว่ากลุ่มนักเรียน
ในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ และประถมปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

• กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น สูงกว่ากลุ่มนักเรียน
ในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมใน
ด้านความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น สูงกว่ากลุ่ม
นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้น
ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้ม
สูงขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า / การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความละเอียดและความเกรง
กลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น ของกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
๑ - ๖ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน / ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๕

ตาราง ๑๒ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน
ความกตัญญูทดเวที่ ระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ชั้นเรียน		ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
	$\bar{X}$	๕.๓๐๐	๑๐.๓๐๐	๑๒.๕๐๐	๑๓.๒๓๓	๑๕.๓๐๐	๑๕.๓๐๐
ป. ๑	๕.๓๐๐	—	๑.๐๐๐	๒.๘๐๐*	๓.๕๓๓*	๖.๐๐๐*	๖.๐๐๐*
ป. ๒	๑๐.๓๐๐		—	๑.๘๐๐*	๒.๕๓๓*	๕.๐๐๐*	๕.๐๐๐*
ป. ๓	๑๒.๕๐๐			—	๐.๓๓๓	๓.๒๐๐*	๓.๒๐๐*
ป. ๔	๑๓.๒๓๓				—	๒.๖๖๗*	๒.๖๖๗*
ป. ๕	๑๕.๓๐๐					—	—
ป. ๖	๑๕.๓๐๐						—
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		r	๒	๓	๔	๕	๖
		๑.๕๕	๑.๐๘๓	๑.๒๕๔	๑.๔๒๒	๑.๕๑๕	๑.๕๑๖

จากตาราง ๑๒ แสดงว่า

๑ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูทดเวที่ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูทดเวที่ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และประถมศึกษาปีที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูทดเวที่ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กับประถมศึกษาปีที่ ๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กับประถมศึกษาปีที่ ๔ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กับประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่คะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความถูกต้องทวนเวียนของกลุ่ม
นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน ซึ่งสนับสนุน
สมมติฐานที่ ๒

๓ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแต่ละระดับชั้นเรียน

เป็นการวิเคราะห์จริยธรรมทั้ง ๒ ด้านในแต่ละระดับชั้นเรียน ผล
การวิเคราะห์ปรากฏในตาราง ๑๓ - ๒๑

ตาราง ๑๓ แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมแต่ละด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

๑ - ๖

จริยธรรม ชั้นเรียน	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๖
ป. ๑	๕.๘๖๖	๕.๐๐๐	๘.๕๖๖	๘.๖๐๐	๘.๓๐๐	๕.๓๐๐
ป. ๒	๑๐.๐๓๓	๕.๘๖๗	๕.๒๓๓	๕.๒๐๐	๘.๖๖๗	๑๐.๓๐๐
ป. ๓	๑๑.๓๐๐	๑๒.๖๓๓	๑๑.๑๓๓	๑๑.๒๐๐	๑๐.๓๐๐	๑๒.๕๐๐
ป. ๔	๑๒.๕๖๖	๑๓.๑๓๓	๑๑.๕๓๓	๑๑.๓๓๓	๑๒.๕๓๓	๑๓.๒๓๓
ป. ๕	๑๕.๒๓๓	๑๕.๑๐๐	๑๔.๒๓๓	๑๔.๕๖๖	๑๓.๘๓๓	๑๕.๓๐๐
ป. ๖	๑๕.๓๖๖	๑๕.๒๐๐	๑๔.๕๐๐	๑๕.๕๓๓	๑๔.๕๓๓	๑๕.๓๐๐
$\bar{X}$	๑๒.๘๖๐	๑๒.๘๘๘	๑๑.๖๖๖	๑๑.๘๓๒	๑๑.๓๓๓	๑๒.๕๒๒
SD	๒.๒๑๑	๒.๓๖๘	๒.๓๕๒	๒.๓๖๘	๒.๔๑๘	๒.๒๓๔

จากตาราง ๑๓ ได้แจกแจงให้เห็นค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมแต่ละด้าน
ของทุกระดับชั้นเรียน แล้วนำค่าเฉลี่ยเหล่านี้ไปเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z - Score)
ดังปรากฏในตาราง ๑๔

ตาราง ๑๔ แสดงคะแนนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมแต่ละด้าน
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖

จริยธรรม ชั้นเรียน	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๖
ป. ๑	๑.๑๓๓	๑.๔๓๒	๑.๓๒๓	๑.๑๔๔	๑.๒๓๒	๑.๔๑๖
ป. ๒	๑.๐๔๓	๑.๑๐๖	๑.๐๓๔	๑.๔๓๔	๑.๒๐๓	๑.๔๓๓
ป. ๓	๑.๓๔๓	๑.๐๖๑	๑.๔๔๓	๑.๒๔๖	๑.๒๓๔	๑.๑๔๕
ป. ๔	๑.๐๔๓	๑.๒๓๒	๑.๑๑๔	๑.๑๔๓	๑.๔๓๔	๑.๑๓๖
ป. ๕	๑.๒๔๔	๑.๑๐๓	๑.๐๔๖	๑.๑๓๔	๑.๐๑๕	๑.๒๒๑
ป. ๖	๑.๓๑๔	๑.๑๔๕	๑.๓๔๐	๑.๔๔๔	๑.๒๖๓	๑.๒๒๑

จากตาราง ๑๔ แสดงว่านักเรียนในชั้นประถมศึกษาให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 ในด้านต่าง ๆ เรียงจากสูงไปต่ำดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๔ ด้านที่ ๕ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๒
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๔ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๕
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๔ ด้านที่ ๕ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๓
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ด้านที่ ๕ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๔
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๔ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๕
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ด้านที่ ๔ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๕ ด้านที่ ๖ ด้านที่ ๒

ตาราง ๕ ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แยกวิเคราะห์จริยธรรมในแต่ละระดับชั้นเรียน

ชั้นเรียน	SS				MS		df	F
	จริยธรรม	นักเรียน	จริยธรรมนักเรียน	รวม	จริยธรรม	จริยธรรมนักเรียน		
ป. ๑	๖๖.๓๖๑	๑๔๘.๓๓๔	๕๑๔.๓๐๐	๗๗๔.๙๙๕	๑๖.๙๗๖	๓.๕๔๖	๕, ๑๔๕	๓.๕๑๖*
ป. ๒	๘๓.๕๓๖	๒๔๖.๘๓๓	๓๒๔.๖๓๕	๗๐๕.๐๐๐	๑๖.๗๐๖	๒.๒๓๘	๕, ๑๔๕	๓.๕๒๒*
ป. ๓	๑๐๐.๓๙๕	๔๙๓.๘๖๖	๒๙๘.๕๓๓	๘๙๓.๒๐๐	๒๐.๑๕๙	๒.๐๕๙	๕, ๑๔๕	๔.๓๕๑*
ป. ๔	๘๓.๑๖๐	๓๙๙.๕๙๕	๔๐๒.๓๙๐	๑๒๐๔.๑๔๕	๑๖.๖๓๖	๒.๓๗๔	๕, ๑๔๕	๕.๙๕๕*
ป. ๕	๗๐.๓๗๗	๕๓๙.๙๗๘	๒๖๒.๘๙๐	๑๖๗๓.๖๔๕	๑๔.๓๕๕	๑.๘๐๓	๕, ๑๔๕	๗.๘๐๓*
ป. ๖	๕๐.๙๔๔	๓๘๖.๓๑๖	๕๑๔.๕๕๖	๑๓๕๑.๓๑๖	๑๐.๐๙๘	๓.๕๔๘	๕, ๑๔๕	๒.๘๔๕*

F : ๐.๕ (๕, ๑๔๕) ๒.๒๘

จากการวาง ๕ แสดงว่ากลุ่มนักเรียนแต่ละระดับชั้นจากชั้นประถมศึกษา ๑ ถึงประถมศึกษา ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .๐๕ จึงทดสอบเป็นรายคู่ เพื่อหาว่าในแต่ละระดับชั้นให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันใดปรากฏผลในตาราง ๖ - ๖๑

ตาราง ๑๖ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จริยธรรม		ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๖	ด้านที่ ๑
$\bar{X}$		๔.๓๐๐	๔.๕๖๖	๔.๖๐๐	๔.๐๐๐	๔.๗๐๐	๔.๔๖๖
ด้านที่ ๕	๔.๓๐๐	—	๐.๒๖๖	๐.๓๐๐	๐.๗๐๐	๑.๔๐๐*	๑.๕๖๖*
ด้านที่ ๓	๔.๕๖๖		—	๐.๐๓๔	๐.๔๓๔	๑.๑๓๔	๑.๓๐๐
ด้านที่ ๔	๔.๖๐๐			—	๐.๔๐๐	๑.๑๐๐	๑.๒๖๖
ด้านที่ ๒	๔.๐๐๐				—	๐.๗๐๐	๐.๘๖๖
ด้านที่ ๖	๔.๗๐๐					—	๐.๑๖๖
ด้านที่ ๑							—
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$		r	๒	๓	๔	๕	๖
		q	๐.๕๕	๑.๑๕๕	๑.๒๖๔	๑.๓๕๗	๑.๔๐๕

จากตาราง ๑๖ แสดงว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๑ และด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง ๑๗ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้าน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

จริยธรรม		ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๖
$\bar{X}$		๔.๔๖๓	๔.๒๐๐	๔.๒๓๓	๔.๘๖๓	๑๐.๐๓๓	๑๐.๓๐๐
ด้านที่ ๕	๔.๔๖๓	—	๐.๓๓๓	๐.๓๖๖	๑.๔๐๐*	๑.๕๖๖*	๒.๒๓๓*
ด้านที่ ๔	๔.๒๐๐		—	๐.๐๓๓	๐.๖๖๓	๐.๘๓๓	๑.๕๐๐*
ด้านที่ ๓	๔.๒๓๓			—	๐.๖๓๔	๐.๘๐๐	๑.๔๖๓*
ด้านที่ ๒	๔.๘๖๓				—	๐.๑๖๖	๐.๘๓๓
ด้านที่ ๑	๑๐.๐๓๓					—	๐.๖๖๓
ด้านที่ ๖	๑๐.๓๐๐						—
r		๒	๓	๔	๕	๖	
$\sqrt{\frac{MSW}{n}}$		๐.๔๕	๐.๓๖๕	๐.๔๑๔	๑.๐๐๘	๑.๐๓๑	๑.๑๑๔

จากตาราง ๑๗ แสดงว่า

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ และด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๔ และด้านที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นปรากฏว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง ๑๔ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

จริยธรรม		ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๖	ด้านที่ ๒
$\bar{X}$		๑๐.๗๐๐	๑๐.๙๓๓	๑๑.๑๓๓	๑๑.๗๐๐	๑๒.๕๐๐	๑๒.๖๓๓
ด้านที่ ๕	๑๐.๗๐๐	—	๐.๒๓๓	๐.๔๓๓	๑.๐๐๐*	๑.๘๐๐*	๑.๙๓๓*
ด้านที่ ๔	๑๐.๙๓๓		—	๐.๒๓๓	๐.๗๖๗	๑.๕๖๗*	๑.๗๐๐*
ด้านที่ ๓	๑๑.๑๓๓			—	๐.๕๖๗	๑.๓๖๗*	๑.๕๐๐*
ด้านที่ ๑	๑๑.๗๐๐				—	๐.๘๐๐*	๐.๙๓๓*
ด้านที่ ๖	๑๒.๕๐๐					—	๐.๑๓๓
ด้านที่ ๒	๑๒.๖๓๓						—
r		๒	๓	๔	๕	๖	
$\sqrt{\frac{MSW}{n}} = ๑.๙๕$		๐.๗๓๓	๐.๘๘๐	๐.๙๖๖	๑.๐๒๗	๑.๐๗๔	

จากตาราง ๑๔ แสดงว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีลักษณะดังนี้

๑ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๑ ด้านที่ ๖ และด้านที่ ๒ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๖ และด้านที่ ๒ สูงกว่าด้านที่ ๔ ด้านที่ ๓ และด้านที่ ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง ๑๕ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

จริยธรรม		ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๖
$\bar{X}$		๑๑.๓๓๓	๑๑.๕๐๐	๑๒.๕๓๓	๑๒.๘๓๓	๑๓.๑๓๓	๑๓.๒๓๓
ด้านที่ ๔	๑๑.๓๓๓	—	๐.๕๖๓	๑.๒๐๐*	๑.๕๐๐*	๑.๘๐๐	๑.๕๐๐*
ด้านที่ ๓	๑๑.๕๐๐		—	๐.๖๓๓	๐.๙๓๓	๑.๒๓๓*	๑.๓๓๓*
ด้านที่ ๕	๑๒.๕๓๓			—	๐.๓๐๐	๐.๖๐๐	๐.๓๐๐
ด้านที่ ๑	๑๒.๘๓๓				—	๐.๓๐๐	๐.๔๐๐
ด้านที่ ๒	๑๓.๑๓๓					—	๐.๑๐๐
ด้านที่ ๖	๑๓.๒๓๓						—
r			๒	๓	๔	๕	๖
$\sqrt{\frac{MSW}{n}}$. ๑.๕๕			๐.๘๕๑	๑.๐๒๑	๑.๑๒๒	๑.๑๙๒	๑.๒๔๖

จากตาราง ๑๕ แสดงว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีลักษณะดังนี้

๑ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๕ ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๒ และด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๒๐ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

จริยธรรม		ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๔	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๖
$\bar{X}$		๑๓.๔๓๓	๑๔.๒๓๓	๑๔.๕๖๖	๑๕.๑๐๐	๑๕.๒๓๓	๑๕.๓๐๐
ด้านที่ ๕	๑๓.๔๓๓	—	๐.๕๐๐	๑.๐๓๓*	๑.๖๖๗*	๑.๘๐๐*	๑.๘๖๗*
ด้านที่ ๓	๑๔.๒๓๓		—	๐.๗๓๓*	๐.๘๖๗*	๑.๐๐๐*	๑.๕๖๗*
ด้านที่ ๔	๑๔.๕๖๖			—	๐.๑๓๔	๐.๖๖๗	๐.๗๓๓
ด้านที่ ๒	๑๕.๑๐๐				—	๐.๑๓๓	๐.๖๐๐
ด้านที่ ๑	๑๕.๒๓๓					—	๐.๕๖๗
ด้านที่ ๖	๑๕.๓๐๐						T
$\sqrt{\frac{MSW}{n}} \cdot q \cdot ๕๕$			๒	๓	๔	๕	๖
			๐.๖๔๔	๐.๘๖๕	๐.๙๐๗	๐.๙๖๓๕	๑.๐๐๗

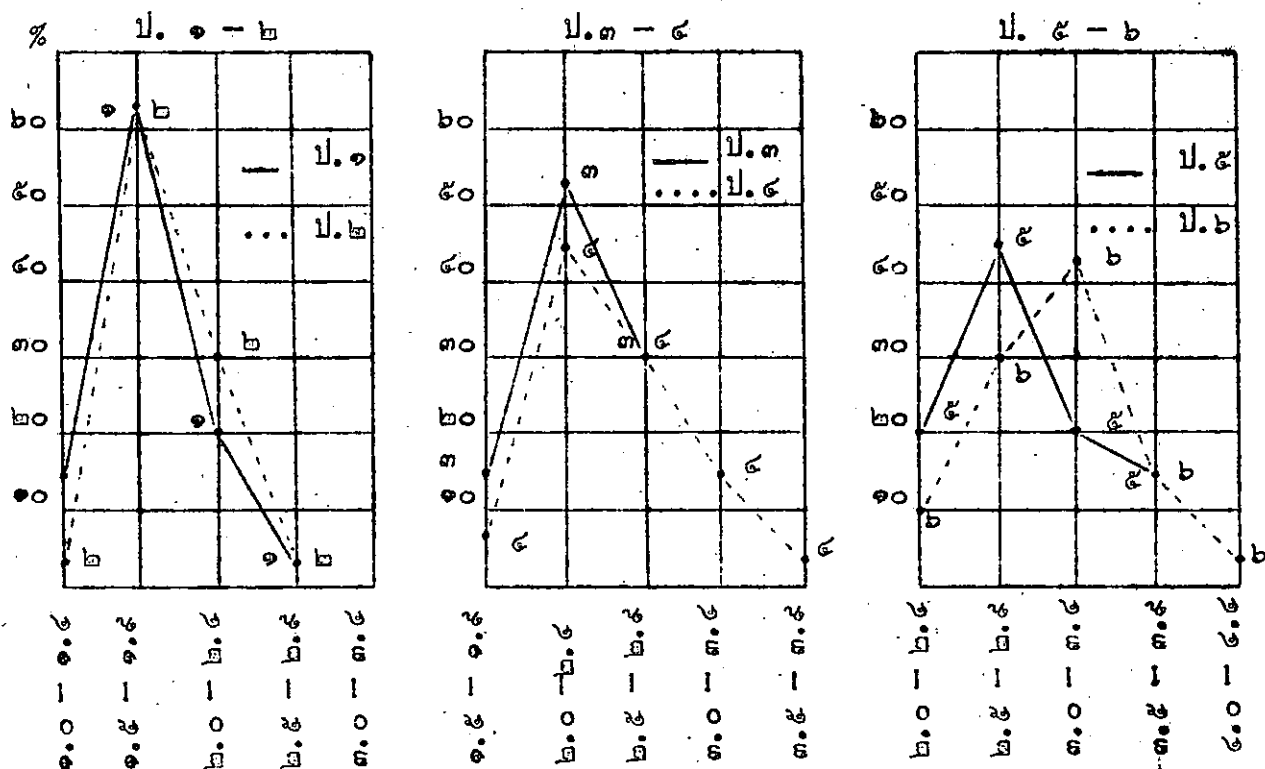
จากตาราง ๒๐ แสดงว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ในด้านที่ ๔ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๑ และด้านที่ ๖ สูงกว่าในด้านที่ ๕ และด้านที่ ๓
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง ๒๑ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้ง ๖ ด้านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

จริยธรรม		ด้านที่ ๕	ด้านที่ ๓	ด้านที่ ๒	ด้านที่ ๑	ด้านที่ ๖	ด้านที่ ๔
	$\bar{X}$	๑๔.๔๓๓	๑๔.๕๐๐	๑๕.๒๐๐	๑๕.๓๖๖	๑๕.๗๐๐	๑๕.๕๓๓
ด้านที่ ๕	๑๔.๔๓๓	—	๐.๕๖๗	๐.๗๖๗	๐.๙๓๓	๑.๒๖๗	๑.๕๐๐*
ด้านที่ ๓	๑๔.๕๐๐		—	๑.๓๐๐	๐.๕๖๖	๐.๘๐๐	๑.๐๓๓
ด้านที่ ๒	๑๕.๒๐๐			—	๐.๑๖๖	๐.๕๐๐	๐.๗๓๓
ด้านที่ ๑	๑๕.๓๖๖				—	๐.๓๓๔	๐.๕๖๗
ด้านที่ ๖	๑๕.๗๐๐					—	๐.๒๓๓
ด้านที่ ๔	๑๕.๕๓๓						—
		r	๒	๓	๔	๕	๖
	$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$	๑.๕๕	๐.๕๖๓	๑.๒๖๕	๑.๒๖๕	๑.๓๔๘	๑.๔๐๕

จากตาราง ๒๑ แสดงว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๔ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกัน

เพื่อให้เห็นพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของแต่ละระดับชั้นเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอนำเสนอเป็นกราฟ ดังปรากฏในภาพ •

ระดับจริยธรรม

ภาพประกอบ ๑ แสดงเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ แยกตามชั้นเรียน

จากภาพประกอบ ๑ จะเห็นว่านักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ - ๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระหว่างชั้นที่ ๑ ถึงชั้นที่ ๒ ช่วงปลาย ส่วนมากอยู่ในชั้นที่ ๑ ช่วงปลาย

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ - ๔ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ชั้นที่ ๑ ช่วงปลาย ไปจนถึงชั้นที่ ๓ ช่วงปลาย แต่ส่วนมากอยู่ในชั้นที่ ๒ ช่วงต้น

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ชั้นที่ ๒ ไปจนถึงชั้นที่ ๔ ช่วงต้น ส่วนมากประถมปีที่ ๕ อยู่ในชั้นที่ ๒ ช่วงปลาย และส่วนมากของระดับประถมปีที่ ๖ อยู่ในชั้นที่ ๓ ช่วงต้น

ข การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู ✓

การเสนอข้อมูลต่อไปนี้เป็นการวิเคราะห์และแปลความหมายของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมรวมทั้ง ๖ ด้านของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง ๖ ระดับชั้นเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจะมีพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ผลปรากฏในตาราง ๒๑ และตาราง ๒๒

ตาราง ๒๒ ความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๒	๘๓๕๐.๘๖	๔๑๗๕.๒๓	* ๑๘.๑๑๑
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๗๗	๕๒๓๖๕.๘๗	๒๙๕.๘๗	
รวม	๑๗๙	๖๐๗๒๐.๓๓		

$$F_{.๐๕} (๒, ๑๗๗) = ๓.๐๕$$

จากตาราง ๒๒ แสดงว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เพื่อหาว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันจริง ปรากฏผลในตาราง ๒๓

ตาราง ๒๓ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้ม
งวด และแบบปล่อยปละละเลย

การอบรมเลี้ยงดู				
	$\bar{X}$	ปล่อยปละละเลย	เข้มงวด	ประชาธิปไตย
		๖๔.๑๓๓	๗๒.๓๖๖	๘๐.๘๑๖
ปล่อยปละละเลย	๖๔.๑๓๓	—	๘.๒๓๓*	๑๖.๖๘๓*
เข้มงวด	๗๒.๓๖๖		—	๘.๕๕๐*
ประชาธิปไตย	๘๐.๘๑๖			—
$\sqrt{\frac{MSw}{n}}$			๒	๓
q.๕๕			๖.๒๒	๗.๕๖

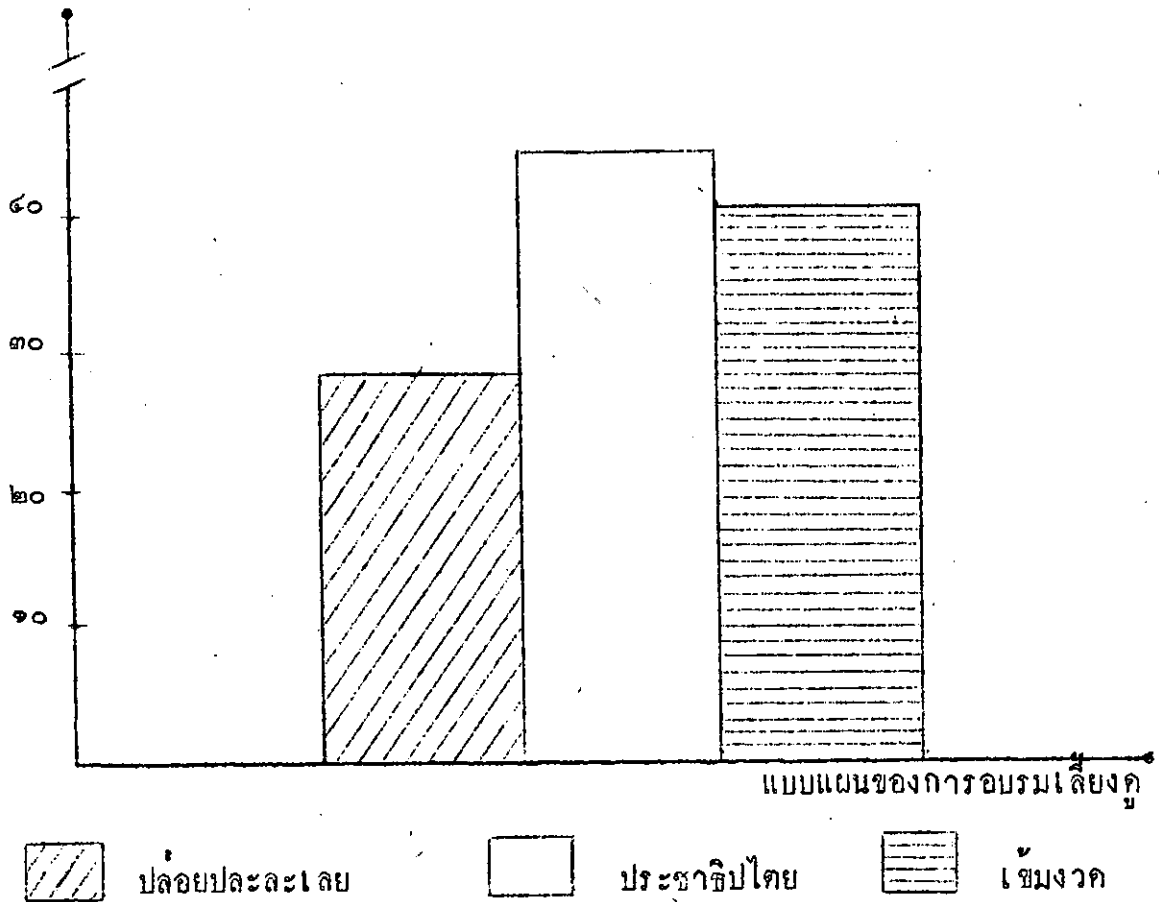
จากตาราง ๒๓ แสดงว่า

๑ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๓

๒ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๔

เพื่อให้เห็นความแตกต่างอีกครั้งจึงขอเสนอเป็นกราฟ ภาพ ๒

คะแนนเฉลี่ย%

ภาพประกอบ ๒ แสดงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเปรียบเทียบตามแบบแผนของการอบรมเลี้ยงดู

จากภาพจะเห็นได้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

บทที่ ๕

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑ เพื่อศึกษาพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๒ เพื่อศึกษาว่า เด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

๑ เลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนประถมศึกษา มีการศึกษา ๒๕๒๒ จำนวน ๑๔๐ คน ในภาคการศึกษา ๕ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา

๒ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูของจิตรา เป้าทรัพย์ มีจำนวน ๔๕ ข้อ และแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน ๓๐ ข้อ

๓ การรวบรวมข้อมูล ทำการทดสอบนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ๒ ครั้ง ครั้งแรกทดสอบการอบรมเลี้ยงดู เพื่อแยกนักเรียนเป็นกลุ่มตามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่เขาได้รับ ครั้งที่สองทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นการทดสอบเป็นรายบุคคล นำคะแนนที่ได้รับไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ F - test ทดสอบความแปรปรวนหาความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน และระหว่างจริยธรรมในด้านที่ต่างกัน ใช้ a - statistice แบบ Newman - Keul ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของกลุ่มต่าง ๆ ในข้อ ๑ เมื่อพบว่าการทดสอบด้วย F - test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกันให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒ เมื่อทดสอบจริยธรรมแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

๒.๑ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาไม่ประทุษร้าย ต่อชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๒ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น และการรู้จักความพอดี กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๓ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านการมีสัจจะและความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่พูดคำหยาบ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ

กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๔ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สิทธิชอบชั่วดีและมีเหตุผล กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๕ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว มีความออกนอกคกสัน กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ กลุ่มนักเรียนระดับประมปีที่ ๔ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนระดับประมปีที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประมปีที่ ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๖ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๑ - ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๕ - ๖ ให้เหตุผลสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประมปีที่ ๓ - ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๓. เมื่อทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแต่ละระดับชั้นปรากฏผลดังนี้

๓.๑ ในระดับชั้นประมปีที่ ๑ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านที่ ๑ และค่านที่ ๖ สูงกว่าค่านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๓.๒ ในระดับชั้นประถมปีที่ ๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านที่ ๒ สูงกว่าด้านที่ ๕ ด้านที่ ๔ และด้านที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๓.๓ ในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านีที่ ๒ และค่านีที่ ๒ สูงกว่าค่านีที่ ๓ ค่านีที่ ๔ และค่านีที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สูงกว่าค่านีที่ ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านีที่ ๑ สูงกว่าค่านีที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๓.๔ ในระดับประถมปีที่ ๔ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๑
ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๕ และด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .๐๕ และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๒ และด้านที่ ๖ สูงกว่าด้านที่ ๓
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓.๕ ในระดับประถมปีที่ ๕ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๒
ด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ ด้านที่ ๔ สูงกว่าด้านที่ ๕ และด้านที่ ๓ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๓.๖ ในระดับประถมปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านที่ ๔ สูงกว่าด้านที่ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๔. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู ผลปรากฏว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

อภิปรายผล

- ๑ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน

การศึกษาค้นคว้านี้พบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษาในภาคการศึกษา ๕ มีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน คือกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ ถึงประถมปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ และประถมปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มนักเรียนในระดับประถมปีที่ ๕ และประถมปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ และประถมปีที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนในคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้น

เมื่อแยกวิเคราะห์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่ละด้าน ก็ได้ผลที่น่าสนใจเกี่ยวกับ คือพบว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นเรียนที่สูงกว่าให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่ละด้านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นเรียนที่ต่ำกว่า และเมื่อพิจารณาจากกราฟ (ภาพที่ ๑) แสดงจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ และ ๒ ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๑ ตอนปลาย ซึ่งกำลังจะก้าวสู่ขั้นที่สอง มีบางส่วนให้เหตุผลเลยไปถึงขั้นที่สองตอนปลาย กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ และประถมปีที่ ๔ ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๒ ตอนต้น อีกประมาณร้อยละ ๓๐ ให้เหตุผลอยู่ในชั้นที่ ๒ ตอนปลาย บางส่วนของกลุ่มตัวอย่างในระดับประถมปีที่ ๕ ให้เหตุผลเลยไปถึงขั้นที่ ๓ ตอนปลาย กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๕ ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๒ ตอนปลาย กลุ่มนักเรียนในระดับประถมปีที่ ๖ ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๓ ตอนต้น มีบางส่วนให้เหตุผลเลยไปถึงขั้นที่ ๔ ตอนต้น

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาในภาคการศึกษา ๕ พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน
ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๑ - ๒ ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับการศึกษาของโคลเบอร์ก

๑๔๖๔ : ๓๔๓ - ๓๔๖) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมกับระดับอายุ ซึ่งพบว่าเด็กอเมริกันอายุ ๗ ปี ๑๐ ปี และ ๑๖ ปี
ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๑ และที่ ๒ ในกลุ่มของเด็กอายุ ๑๐ ปี ให้เหตุผล
ในชั้นที่ ๑ และที่ ๒ ลดลง คือมีเพียงร้อยละ ๕๐ ส่วนอีกพวกให้เหตุผลเลยไปถึงชั้น
ที่ ๓ และชั้นที่ ๔ เด็กในระดับอายุ ๑๓ ปี ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๓ และ
ที่ ๔ เป็นส่วนใหญ่ แม้บางส่วนให้เหตุผลในชั้นที่ ๑ และที่ ๒ อยู่ ก็มีเพียงส่วนน้อย
ในระดับอายุ ๑๖ ปี ส่วนมากให้เหตุผลในชั้นที่ ๓ และที่ ๔ มีบางส่วนให้เหตุผล
ในชั้นที่ ๕ และที่ ๖ ถึงร้อยละ ๒๓ หากเปรียบเทียบพัฒนาการทางการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของเด็กอเมริกัน จากการศึกษาของโคลเบอร์ก กับเด็กนักเรียนใน
ภาคการศึกษา ๕ จากการศึกษาครั้งนี้จะพบว่าสอดคล้องกัน เช่น เด็กอเมริกัน
อายุ ๗ ปี ให้เหตุผลอยู่ในชั้นที่ ๑ และที่ ๒ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กระดับประถมปีที่ ๑
และที่ ๒ ในภาคการศึกษา ๕ ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๑ และที่ ๒
เด็กอเมริกันอายุ ๑๐ ปี เทียบได้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ และ ๔ ซึ่งทั้ง
สองกลุ่มก็ให้เหตุผลในชั้นที่ ๑ และ ๒ อยู่ แต่มีจำนวนน้อยลง เพราะมีบางส่วน
ก้าวไปสู่ชั้นที่ ๓ และ ๔ เป็นต้น ซึ่งแสดงว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตาม
ทฤษฎีของโคลเบอร์กใช้ได้กับการศึกษาเด็กในสังคมไทย

เป็นที่น่าสังเกตจากผลการศึกษาครั้งนี้ว่า เด็กนักเรียนในระดับชั้นเรียนที่
ต่อเนื่องกัน ส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่น ระดับชั้นประถม
ปีที่ ๑ กับประถมปีที่ ๒ ระดับประถมปีที่ ๓ กับระดับประถมปีที่ ๔ สาเหตุของความ
ไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากเด็กอยู่ในชั้นจริยธรรมเดียวกันและหลักการพิจารณาว่า
เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในชั้นใดนั้น ดูจากเหตุผลที่เด็กใช้ ถ้าใช้ในชั้นใดมาก

ก็ถือว่ามีการพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นนั้น อาจจะมีเหตุผลบางส่วนหรือบางครั้ง อยู่ในขั้นต่ำกว่า หรือสูงกว่า

๒ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแต่ละระดับชั้นเรียน

การศึกษาครั้งนี้พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวที และด้านความเมตตากรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย ของบุคคลและสัตว์ สูงกว่าด้านความละอายและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกัน ในระดับชั้น ประถมปีที่ ๒ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความกตัญญูกตเวทีสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านความเมตตากรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ และ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ตามลำดับ ซึ่งทั้ง ๓ ด้านนี้ต่างก็สูงกว่าจริยธรรมด้านความละอาย และความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

๒.๑ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก คือเด็ก ในวัยที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ ๑ ช่วงปลายและขั้นที่ ๒ ช่วงต้น เป็น ขั้นที่ยึดหลักการแสวงหารางวัลและผู้ให้รางวัลที่สำคัญในชีวิตเด็กในวัยนี้ก็คือบิดามารดา ครูในโรงเรียนหรือผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนั้นการกระทำใดที่จะทำให้ได้รับ รางวัลหรือค่ายกย่องชมเชยจากบุคคลเหล่านั้นจึงเป็นแรงจูงใจผลักดันให้เด็กกระทำ เช่น เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพและรับใช้ตามโอกาส ซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความกตัญญูกตเวทิตานั้นเอง

๒.๒ เป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตแบบไทย ส่วนมากคนไทยนับถือพุทธศาสนา มีการทำบุญบริจาคทานอยู่เสมอ เช่น ตักบาตร ถวายอาหารพระในตอนเช้า ฟังเทศน์ ในตอนบ่ายหรือจำศีลฟังธรรมในวันธรรมสวนะ ทำบุญตามประเพณี เช่น ประเพณี สารทไทย มีการทำอาหาร ทำขนม ถวายพระ และแลกเปลี่ยนกันระหว่าง บ้านใกล้เรือนเคียง ประเพณีสงกรานต์ มีการปล่อยนกปล่อยปลาหรือสัตว์อื่นให้เป็น อิสระ ในการฟังเทศน์รับศีล ศีลข้อแรกที่รับก็คือเว้นจากการฆ่าสัตว์ ไม่รังแกสัตว์

ไม่เบียดเบียนสัตว์ ในบางครั้งมีการแผ่เมตตาในตอนสุดท้ายของการทำบุญนั้นด้วย เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในชีวิตของเด็กก็มีโอกาสพบเห็นหรือปฏิบัติอยู่เสมอ นานเข้าก็หล่อหลอมจิตใจให้เด็กเกิดความรักเมตตา กรุณา และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อบุคคลและสัตว์ได้

๒.๓ เป็นผลเนื่องมาจากลักษณะของคุณธรรม คือความละเอียดและความ เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว สมเด็จพระวันรัต(สมเด็จพระวันรัต ๒๔๔๓ : ๒ - ๓) อธิบายไว้ว่า เกิดขึ้นจากความรู้สึกแห่งตน โดยปรารถนาเหตุภายในตน เช่น จาคีตระกูล ทุนวุฒิ วิทยุติ เกียรติยศชื่อเสียงแห่งตน และความกลัวในการกระทำชั่วนั้นเกิดจาก ความรู้สึกแห่งตนโดยเล็งเห็นผลอันจะเกิดจากการกระทำของคนอื่นเป็นเหตุภายนอก เช่น คำครหานินทา กลัวถูกตำหนิติเตียน กลัวตกนรก เป็นต้น ซึ่งเหตุทั้งภายใน และภายนอกที่กล่าวมาล้วนเป็นเรื่องของนามธรรม และเป็นการคิดที่ซับซ้อน คือ ครั้งแรกคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า และการคิดอีกชั้นหนึ่งเป็นการคิดเกี่ยวกับ เกียรติยศชื่อเสียงของคนหรือคิดเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น ลักษณะการคิดอย่างนี้นับว่า เป็นเรื่องยากที่เด็กในวัยปฏิบัติการด้วยรูปธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญาของเพียเจต์ จะทำได้

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ นักเรียนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละสูงสุด รองลงไปเป็นค่านความกตัญญูทดแทน และค่านความ เมตตา กรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลและสัตว์ตามลำดับ ซึ่งทั้ง ๓ ค่านนี้นักเรียนให้เหตุผลสูงกว่าค่านความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลที่เป็นเจ้านี้ก็เป็นลักษณะเดียวกันกับในระดับประถมปีที่ ๑ และ ๒ ที่กล่าวมาแต่เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนในระดับนี้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมใน ค่านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละสูงสุด สาเหตุเพราะเด็กมีพัฒนาการทาง จริยธรรมถึงขั้นที่ ๒ แล้ว และกำลังจะก้าวสู่ขั้นที่ ๓ ในขั้นที่ ๓ นั้นยึดหลักการทำ ตามความเห็นชอบของผู้อื่น เพราะเด็กคบกับเพื่อนมากให้ความสำคัญกับเพื่อนมากขึ้น จึงทำในสิ่งที่ตนคิดว่าจะเป็นที่ชอบพอของเพื่อน เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงแสดง ออกในค่านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละมากขึ้น

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๔ และประถมปีที่ ๕ นักเรียนก็ยังให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงในคำถามความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณา และคำถามความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่ในระดับประถมปีที่ ๖ การศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงสุดในคำถามความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกลึกซึ้งรอบรู้ดี และมีเหตุผล สวเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กมีความเจริญทางสติปัญญามากขึ้น ได้รับรู้กฎเกณฑ์ และมีความเข้าใจสังคมมากขึ้น เข้าใจหน้าที่ของตนและบทบาทของผู้อื่น จึงมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอะไรผิดอะไรถูกอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ

๓. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู

การศึกษาค้นคว้าพบว่า เด็กนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ ๓ และ ๔ ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับการศึกษาของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards. ๑๙๙๔ : ๗๖ -A) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการศึกษาของวิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช, ๒๕๒๐ : ๑๑๕) ที่ศึกษากับเด็กในสังคมไทยและพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

สาเหตุที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย ทำให้เด็กให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงต่ำแตกต่างกันตามลำดับ เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเด็กได้รับความรักความอบอุ่น ได้รับสิทธิ เสรีภาพ อย่างพอเหมาะพอควร (Hurlock. ๑๙๕๕ : ๔๓๓ - ๔๓๕ อ้างอิงจาก จิตรา เป้าทรัพย์ ๒๕๒๐ : ๕๔) อันเป็นการปลูกฝังลักษณะพื้นฐานสำหรับพัฒนาการ

ทางจริยธรรมตามความคิดเห็นของ เบรคคินริดจ์ (Breckenridge. ๑๙๕๕ : ๓๔๔ - ๔๐๑) คือ เด็กมีอารมณ์มั่นคง เป็นอิสระ (Free) จากอารมณ์โกรธแค้นขมขื่น รู้จักให้ความรักและช่วยเหลือคนอื่นได้ง่าย เพราะเด็กมีความสมบูรณ์แล้วจึงไม่ต้องมีพฤติกรรมทดแทนในเรื่องความรู้สึกว่าเหวหรือถูกทอดทิ้ง เด็กจะเกิดความรู้สึกว่ามีความเคารพปฏิบัติต่อเขาด้วยความยุติธรรม เด็กจะไม่เกิดความขงคับใจ หรือมีความรู้สึกว่าเขาถูกบังคับ ควบคุมหรือถูกทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลย ทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดาและผู้อื่น และสนับสนุนเบอร์ตัน (Burton. ๑๙๗๖ : ๑๔๗) ที่ได้สรุปไว้จากการศึกษางานวิจัยของนักจิตวิทยาหลายคนว่า ความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างแม่กับลูก เป็นสถานการณ์ที่จำเป็นสำหรับปลูกฝังและส่งเสริมความดีงามให้กับลูก

ข้อเสนอแนะ

• ข้อเสนอแนะในการวิจัย

๑.๑ ควรจะได้มีการศึกษาเรื่องนี้ซ้ำอีก โดยกระทำกับกลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษาอื่น ในระดับอายุอื่น หรือใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประเทศ จะอ้างอิงได้กว้างขวางขึ้น

๑.๒ การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เพียง ๑๓ หัวข้อเท่านั้น ควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อที่เหลืออีก เพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑.๓ ควรจะได้มีการศึกษาทดลองวิธีสอนจริยศึกษาในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนโดยให้ปฏิบัติจริง การสอนโดยฝึกให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ๑ ชั้น หรือ ๒ ชั้น และอื่น ๆ เพื่อหาทางส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กไทยให้สูงส่งและมั่นคงยิ่งขึ้น

๑.๔ ควรจะได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กไทยในระดับประถมศึกษา ศึกษากับตัวแปรอื่นอีก เพื่อให้การศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กไทยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการอบรมเลี้ยงดู

๒.๑ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น จึงสมควรที่บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้แนวทางประชาธิปไตย ในการอบรมสั่งสอน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของบุตรหลานให้สูงขึ้นต่อไป

๒.๒ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ประถมปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่ละด้านแตกต่างกัน จึงพอเป็นแนวทางในการ ตัดสินใจของครู หรือผู้เกี่ยวข้องในการเลือกอบรมสั่งสอนจริยธรรมด้านใดก่อนและหลัง ถ้าถือเกณฑ์ว่าเด็กให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านใดสูง แสดงถึงการมีความพร้อมในด้าน นั้นมากกว่าด้านอื่น การอบรมสั่งสอนก็ควรจัดทำในค่านั้นก่อน แล้วจึงจัดอบรมสั่งสอน จริยธรรมด้านอื่นรองลงไปตามลำดับ เช่น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ครูควรจัดอบรม สั่งสอนจริยธรรมด้านที่ ๑ ก่อน คือ เรื่องที่เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อ ชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์ แล้วจึงจัดสอนจริยธรรมด้านที่ ๔ รองลงไป คือ เรื่อง เกี่ยวกับความเป็นผู้มีเหตุผล และจัดสอนจริยธรรมด้านที่ ๕ ด้านที่ ๓ ด้านที่ ๖ และด้านที่ ๒ ตามลำดับ (ดูตาราง ๑๓ ประกอบ) เป็นต้น

๒.๓ จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก นักเรียนในระดับประถมศึกษา จึงเป็นประโยชน์สำหรับการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน เช่น ผลการศึกษา ครั้งนี้พบว่า เด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ ส่วนมากให้ เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๑ ช่วงปลาย ซึ่งกำลังจะพัฒนาขึ้นสู่ชั้นที่ ๒ และมี บางส่วนก้าวไปถึงชั้นที่ ๒ ช่วงปลายแล้ว พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กในระดับ

นี้อยู่ในชั้นยี่หัดการแสวงหารางวัล ดังนั้นการอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่เด็กในระดับ
 ชั้นนี้ควรใช้หลักการให้รางวัล การสัญญาว่าจะให้รางวัลจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กใน
 ระดับนี้ทำความดีได้มากกว่าการคุกคามหรือขู่ว่าจะลงโทษ และในระดับชั้นประถมปีที่ ๒
 พบว่านักเรียนส่วนมากให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๓ และมีบางส่วนพัฒนาไปถึง
 ชั้นที่ ๔ การอบรมสั่งสอนเด็กนักเรียนในวัยนี้ควรใช้หลักการให้ทำตามหน้าที่ มอบ
 หมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เด็กเข้าใจ จะทำให้เด็กทำความดีได้มากกว่าการใช้
 หลักการให้รางวัลซึ่งเป็นหลักการที่เด็กมีประสบการณ์มามากแล้ว จึงถือเป็นเรื่อง
 ธรรมดาไป เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

จรรยา สุวรรณทัต กวงเกื่อน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินัก

พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๑, ๑๑๐ หน้า

จิตรา เฝ้าทรัพย์ การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรม

เลี้ยงดูของบิดามารดา ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๒๐, ๑๐๒ หน้า อักส่าเนา

ชูศรี หลีกเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตัวเองและ

คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๑๙, ๑๐๑ หน้า อักส่าเนา

กวงเกื่อน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินัก รายงานการวิจัยจริยธรรมของ

เยาวชนไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๐,

๓๔๔ หน้า

"แนวทางการวิจัยการประถมศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะของเด็กไทย" การวิจัย

ทางการศึกษา ๔ : ๑๒ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๑

ประพันธ์ สุทรวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔, ๕๖ หน้า อักส่าเนา

พจน์ สะเพียรชัย "ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง" ใน

พัฒนาวิถึผล ๕ หน้า ๙๑ - ๙๙ กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๖

พระวันรัต, สมเด็จพระ เทวธรรมถาดา โรงพิมพ์ศาสนศึกษา ๒๕๔๓, ๑๕ หน้า

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช ๒๕๑๕,

๒๗๖ หน้า

วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน

ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๑, ๑๐๔ หน้า อักส่าเนา

ศิริพร หลิมศิริวงศ์ ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กกลาง ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ๒๕๒๑, ๒๕๐ หน้า พิมพ์ดีด

ศึกษานิเทศก์ กระทรวง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กรุงเทพฯ ๒๕๒๑,
 ๔๒๒ หน้า

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ "ความสำคัญของจริยศึกษา" วิทยาสาร ๓๓ : ๕ • กันยายน
 ๒๕๑๓

อนันต์-ศรีโสภา หลักการวิจัยเบื้องต้น วัฒนาพานิช ๒๕๒๑, ๔๓๐ หน้า

Baldwin, A.L. "Socialization and the Child Relationship", Child
Development, 19:29 - 47, September, 1948.

Becker, W.C. "Consequences of Different Kinds of Parental
 Discipline", in Review of Child Development Research. V.1, p.
 169 - 208, ed. by M.L. Hoffman and L.W. Hoffman. New York,
 Connecticut Printers, Inc., 1964.

Breckenridge, M.E. Child Development. London, W.B. Saunders
 company, 1955. 485 p.

Burton, R.V. "Honesty and Dishonesty" in Moral Development
and Behavior, p. 173 - 187, ed. by Thomas Lickona. New York,
 Holt Rinehart and Winston, 1974.

Edwards, C.P. "The Effect of Experience in Moral Development:
 Result from Kenya", Dissertation Abstracts. 36 : 2, 76 - A,
 1974.

Gutkin, D.C. "The Effect of Systematic Story Changes on
 Intentionality in Children's Moral Judgments,"
Child Development 43 : 187 - 195, March, 1972.

16

Hoffman, M.L. "Moral Development", in Carmichall's Manual of Child Development. V.2, 3rd. ed., p.261 - 360, ed. by P.H. Mussen. New York, John Wiley & Sons Inc., 1970.

Hurlock, E.B. Adolescent Development. 2nd. ed., New York, McGraw - Hill Book Company, 1956, 596 p.

Kohlberg, L. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child Development Research. V.1, p-383-432, ed. by M.L. Hoffman and L.W. Hoffman, Connecticut. Connecticut Printers Inc., 1964.

_____ "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior. p. 31 - 52, ed. by Thomas Lickona. New York, Holt Rinehart and Winston, 1976.

Kohlberg, L., N.Haan and J. Langer. "Family Patterns of Moral Reasoning," Child Development. 47 : 1204-1205, December, 1976.

Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin Company, 1953. 393 p.

Mussen, P.H. The Psychological Development of the Child. New Jersey, 1963. 109 p.

Piaget, J. The Moral Judgment of The Child. New York, Collier Book, 1962. 410 p.

Piaget, J. and B. Inhelder. The Psychology of the Child. New York, Basic Books Inc., 1969. 302 p.

Sears, R.R., E.E. Maccoby and H.Lewin. Patterns of Child Rearing.

Illinois, Row Paterson Inc, 1957. 549 p.

Sprinthall, R.C. and N.A. Sprinthall. "Moral Education" in

Educational Psychology : A Developmental Approach. p. 237 - 267,

London, Addison - Wesley Publishing Company Inc., 1977.

Winer, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York,

McGraw - Hill, 1962. 672 p.

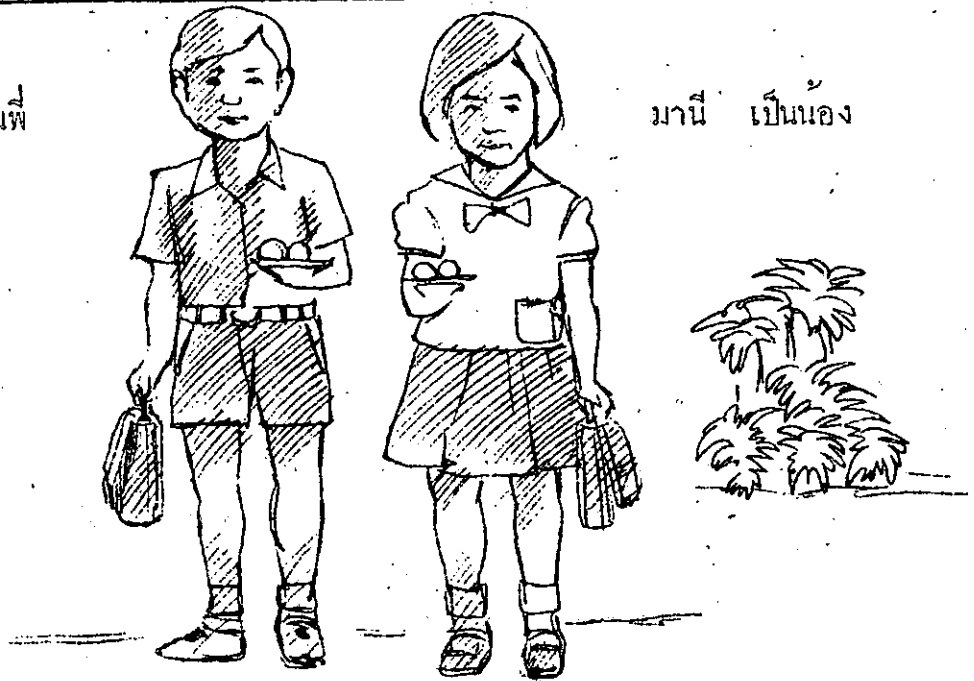
Yussen, S.R. and J.W. Santrock. Child Development. Iowa,

W.C. Brown Company, 1978. 647 p.

ภาคผนวก

มานะ เป็นพี่

มานี เป็นน้อง

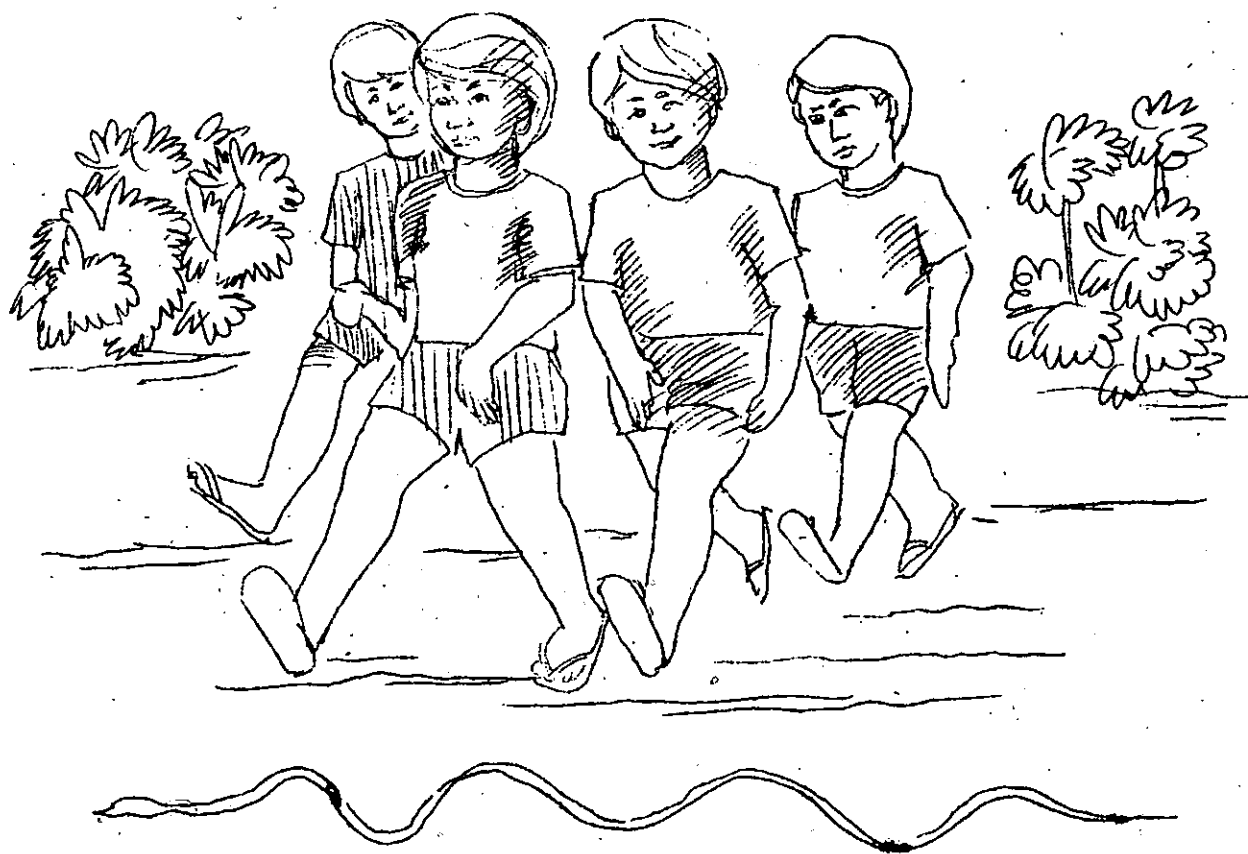
ทั้งสอง กลับจากโรงเรียน ชื้อขนมแบ่งกันคนละ ๒ ก่อน

มานี สะดุดหินล้ม ขนมตกดิน กินไม่ได้

๑.๑ ถ้าเธอเป็นมานะ จะแบ่งขนมให้น้องหรือไม่..... เพราะเหตุใด

สมศักดิ์กับเพื่อนๆ กลับจากเล่นกีฬา มา เจองูตัวหนึ่ง เลื้อยอยู่กลางถนน

๑.๒ ถ้าเธอเป็นสมศักดิ์ จะตีงูตัวนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

สมชายเป็นตำรวจ ติดตามโจรซึ่งยิงเพื่อนตำรวจตาย

โจร เห็นจะหนีไม่พ้น จึงโยนปืนทิ้ง ร้องขอชีวิต

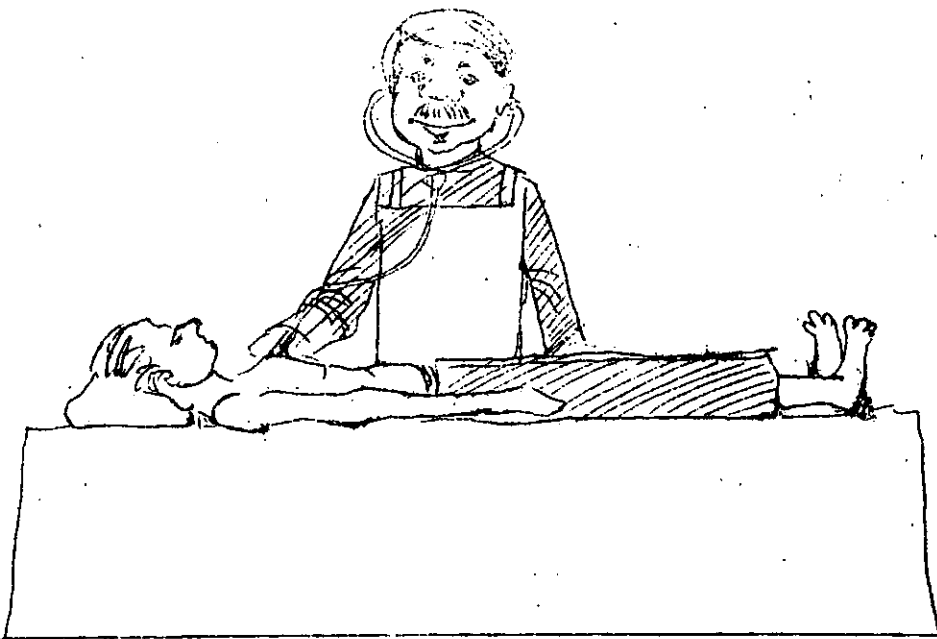

๑.๓ ถ้าเธอเป็นตำรวจ จะยิงเขาหรือไม่ เพราะเหตุใด

ลุงเคน ป่วยเป็นโรคท้องร่วงอย่างแรง
ถ้ายบอยมีอาการอ่อนเพลียมาก ญาติ
พาไปส่งที่ร้านหมอสมศักดิ์

หลังจากหมอสมศักดิ์ตรวจอาการของลุงเคนแล้ว บอกว่าต้องรีบรักษา เพราะ
อาการหนัก แล้วคิดค่ายาการรักษา ๒๐๐ บาท.แต่ลุงเคนมีเงินเพียง ๑๐๐ บาท

๑.๔ ถ้าคุณเป็นหมอสมศักดิ์ จะรักษาให้ลุงเคนหรือไม่ เพราะเหตุใด

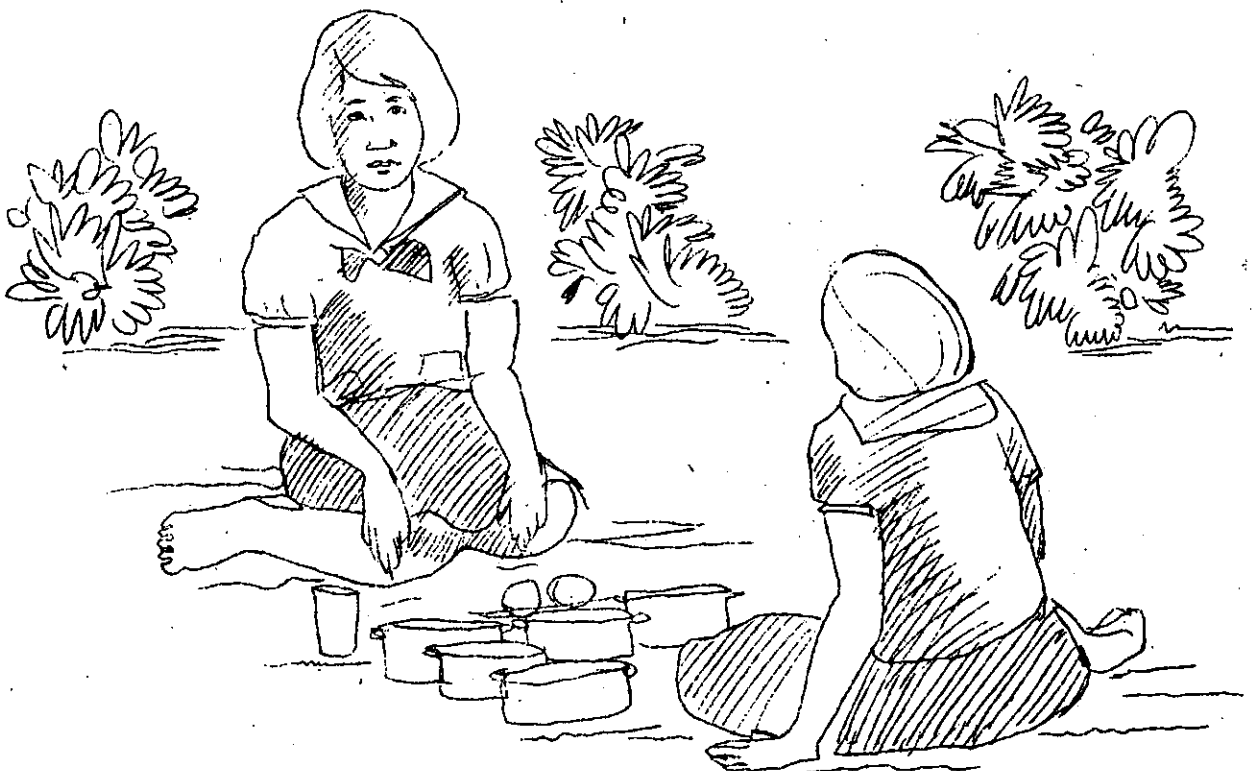
นายมา เลี้ยงไก่ไว้ ๒๐ ตัว คี๋มาไก่ของแกป่วย ๑ ตัว แกจึงฆ่าไก่
ตัวนั้นเสีย

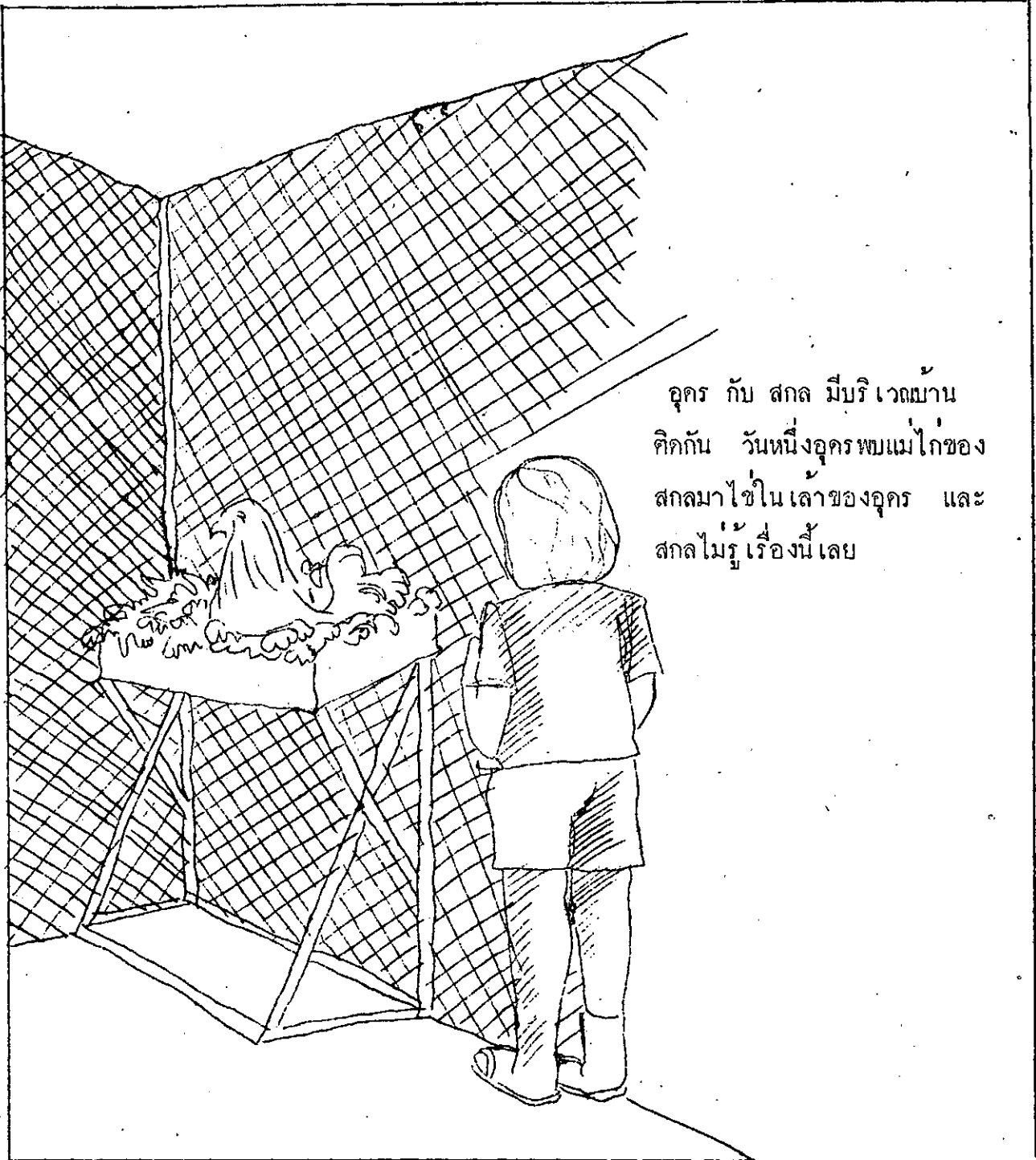
๑๐.๕ ถ้าเธอเป็นนายมา เธอจะฆ่าไก่ตัวนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

มณฑิ เป็นเพื่อนกับมณฑา เวลาพักกลางวัน เขาจะนำอาหารมารับประทาน
ด้วยกันเสมอ

วันหนึ่ง มณฑาได้แอบเปิดมาโรงเรียน ๑ ผล มณฑิ ไม่เคยรับประทานแอบเปิด
เลย

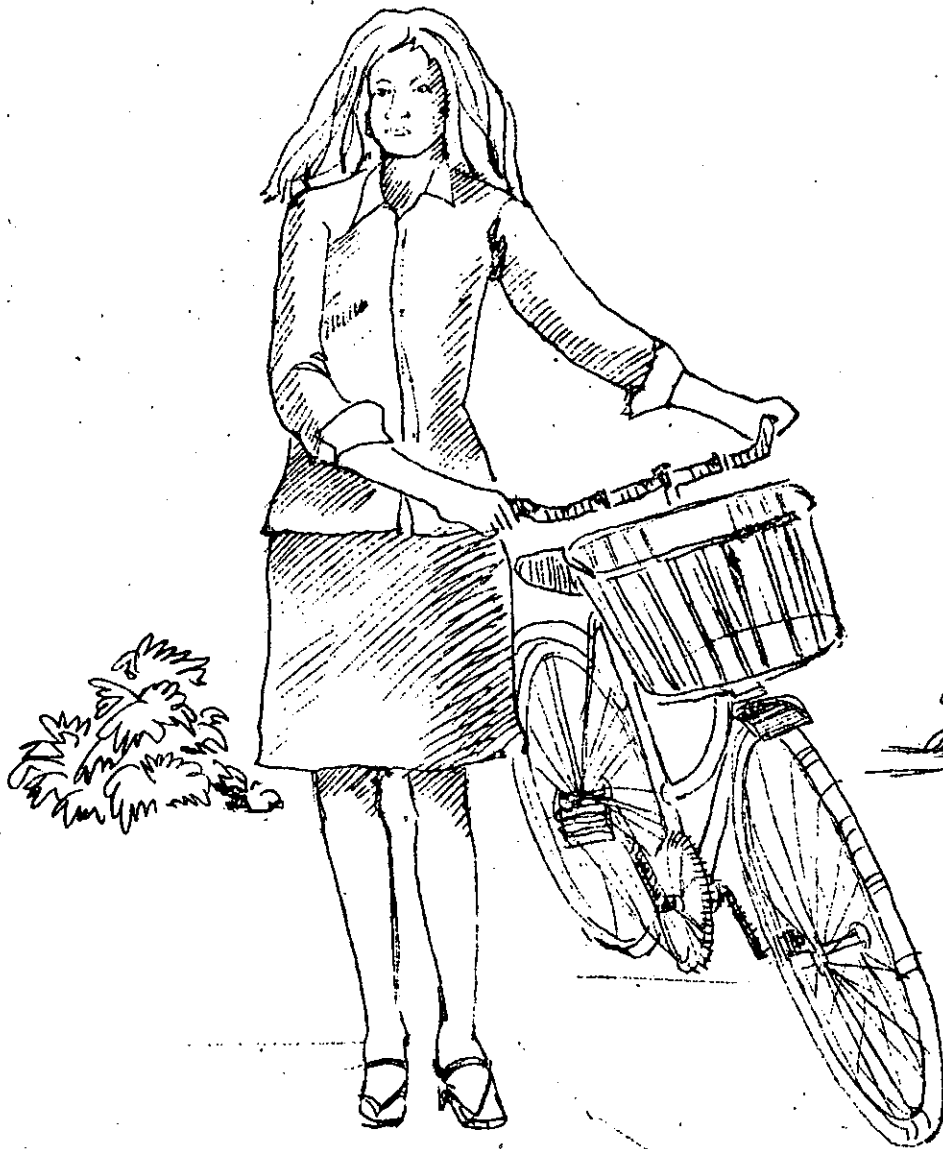
๒.๑ ถ้าเธอเป็นมณฑา จะรับประทานแอบเปิดคนเดียวหรือแบ่งกัน.... เพราะเหตุใด

อูกร กับ สกล มีบริเวณบ้าน
ติดกัน วันหนึ่งอูกรพบแม่ไก่ของ
สกลมาไขในเล้าของอูกร และ
สกลไม่รู้เรื่องนี้เลย

๒.๒ ถ้าเธอเป็นอูกร จะบอกให้สกลรู้ หรือจะเอาไข่..... เพราะเหตุใด

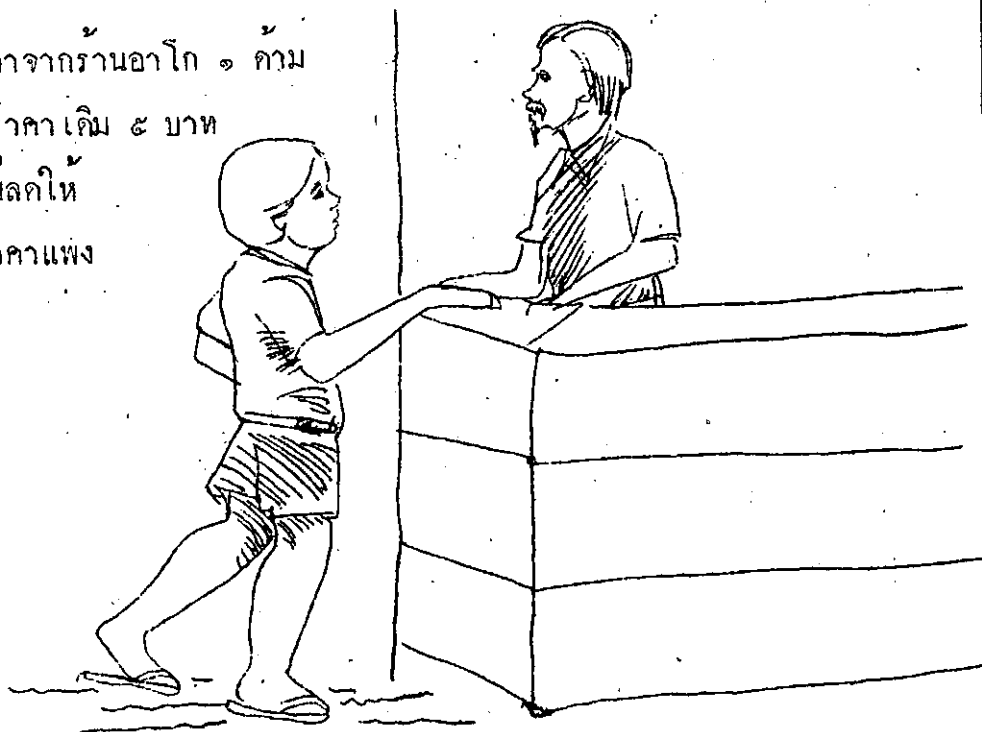
แดง ชีจักรยานของค่าไปตลาด โดยไม่บอกให้คำรู้

ระหว่างทาง ยางรถแตก..

๒.๓ ถ้าเธอเป็นแดง จะนำรามาไว้เฉยๆ หรือจะซ่อมให้เขาก่อน.... เพราะเหตุใด

เมธีไปซื้อปากกาจากร้านอาโก ๑ คัม
 อาโกขายแพงกว่าราคาเดิม ๕ บาท
 เมธีขอลด เขาก็ไม่ลดให้
 โดยอ้างว่าขึ้นราคาแพง

เมื่อเมธีกลับ เขานับดูเงินทอง
 ปรากฏว่าอาโกทอนเงิน เกินมา
 ๑๐ บาท

๒.๔ ถ้าเธอเป็นเมธี จะคืนเงินให้อาโกหรือไม่... เพราะเหตุใด

ยาใจ แต่งงานกับ ชัยพร ได้ไม่นาน ชัยพรก็ได้รับอุบัติเหตุในขณะปฏิบัติหน้าที่
ที่ชายแดน เขาต้องเสียขาไปข้างหนึ่ง เขาสงสารยาใจมากที่ต้องมาอยู่กับคนพิการ
วันหนึ่ง เขาแนะนำยาใจให้ไปแต่งงานกับคนอื่นที่ไม่พิการอย่างเขา

๒.๕ ถ้าเธอเป็นยาใจ จะไปแต่งงานใหม่หรือไม่..... เพราะเหตุใด

โกเป็นพี่ หนูเป็นน้อง

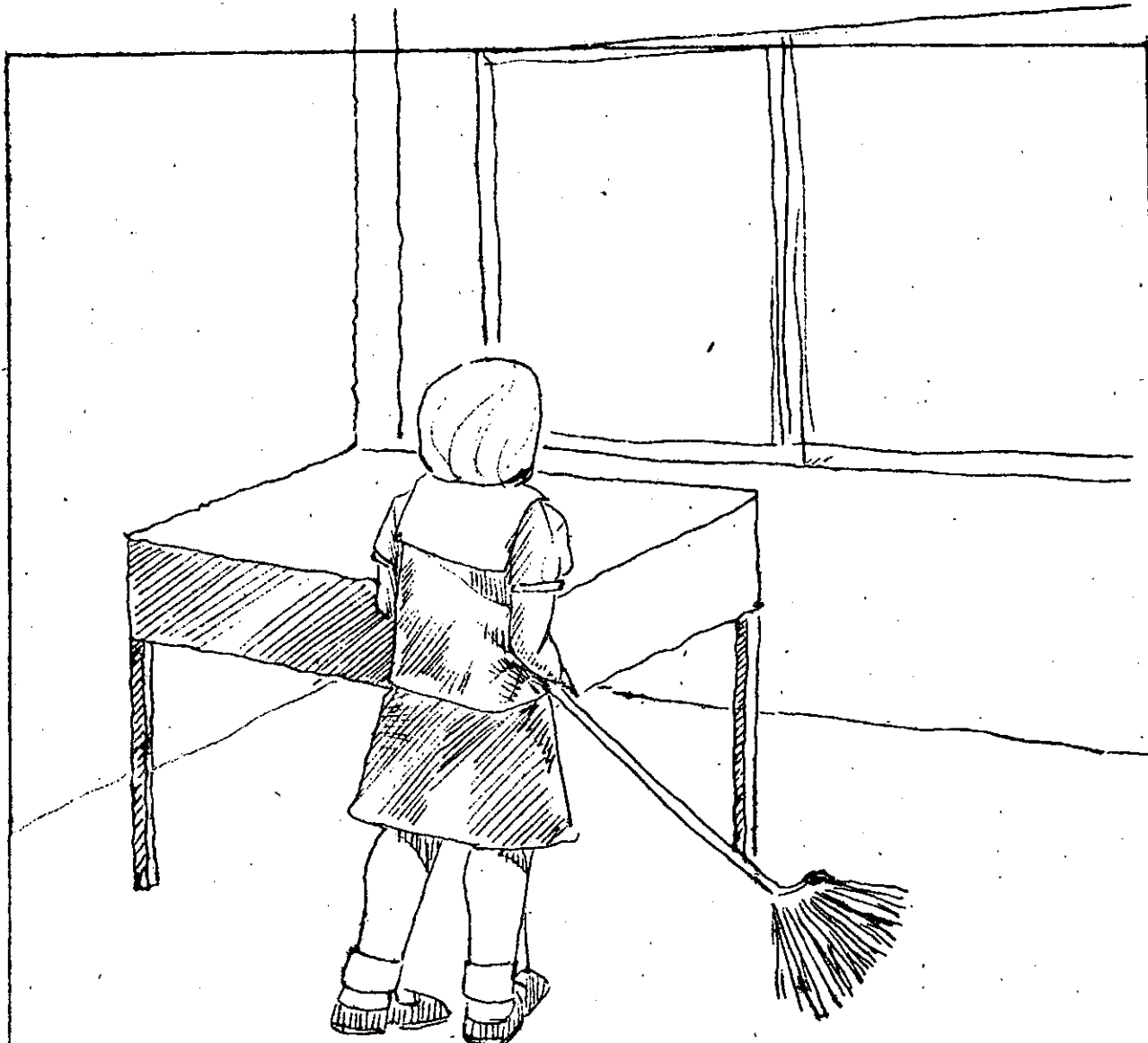
ทั้งสองคนอยู่โรงเรียนเดียวกัน

วันหนึ่ง โกบอกแม่ว่า ครูให้เอาเงินไป
ซื้อหนังสือใหม่ ๒๐ บาท แม่ก็ให้เงินไป

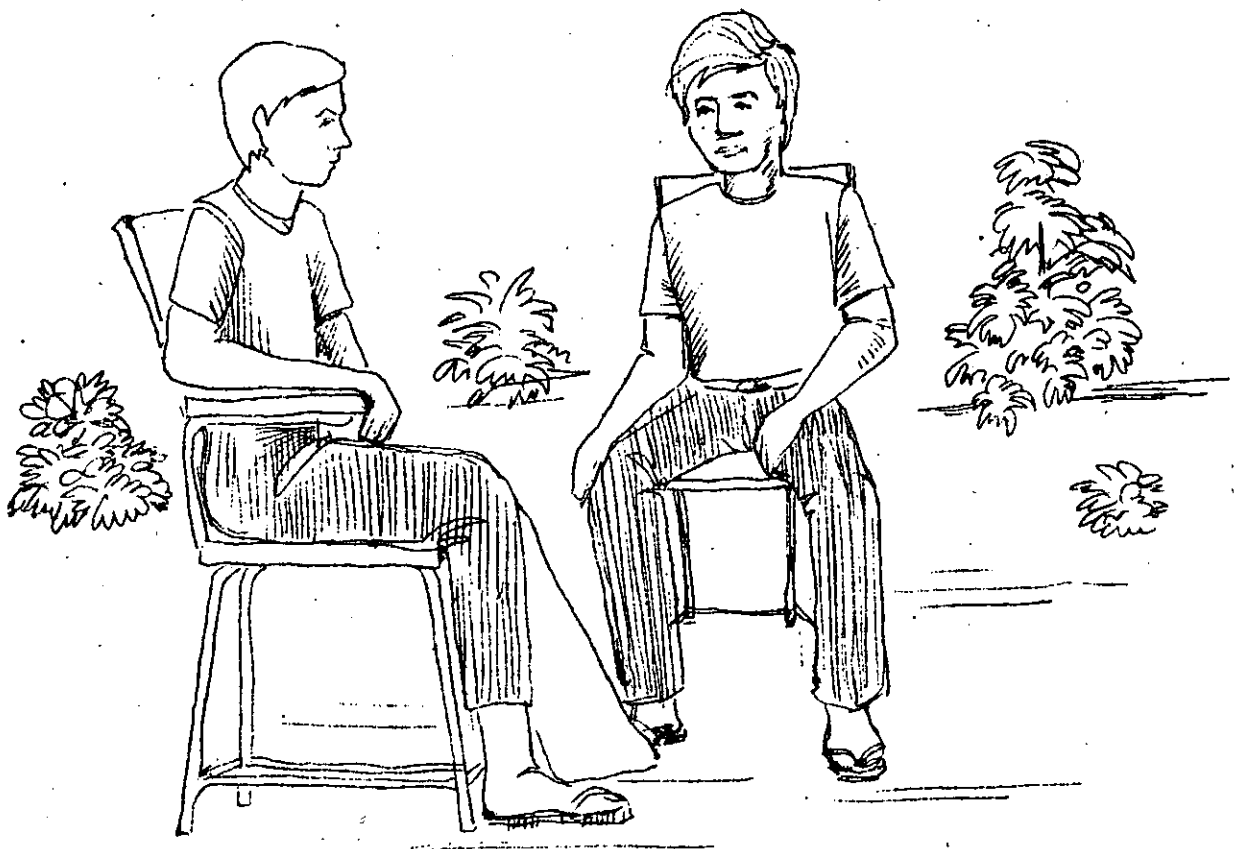
ที่จริงหนังสือราคา ๕ บาทเท่านั้น โกเอาเงินที่เหลือไปดูหนังกับเพื่อน หนูรู้เรื่อง
ของพี่โกดี แต่โกซู่หนูไว้ว่า หากบอกแม่จะถูกเขาตี

๓.๑ ถ้าเธอเป็นหนู จะบอกความจริงให้แม่ทราบหรือไม่ เพราะเหตุใด

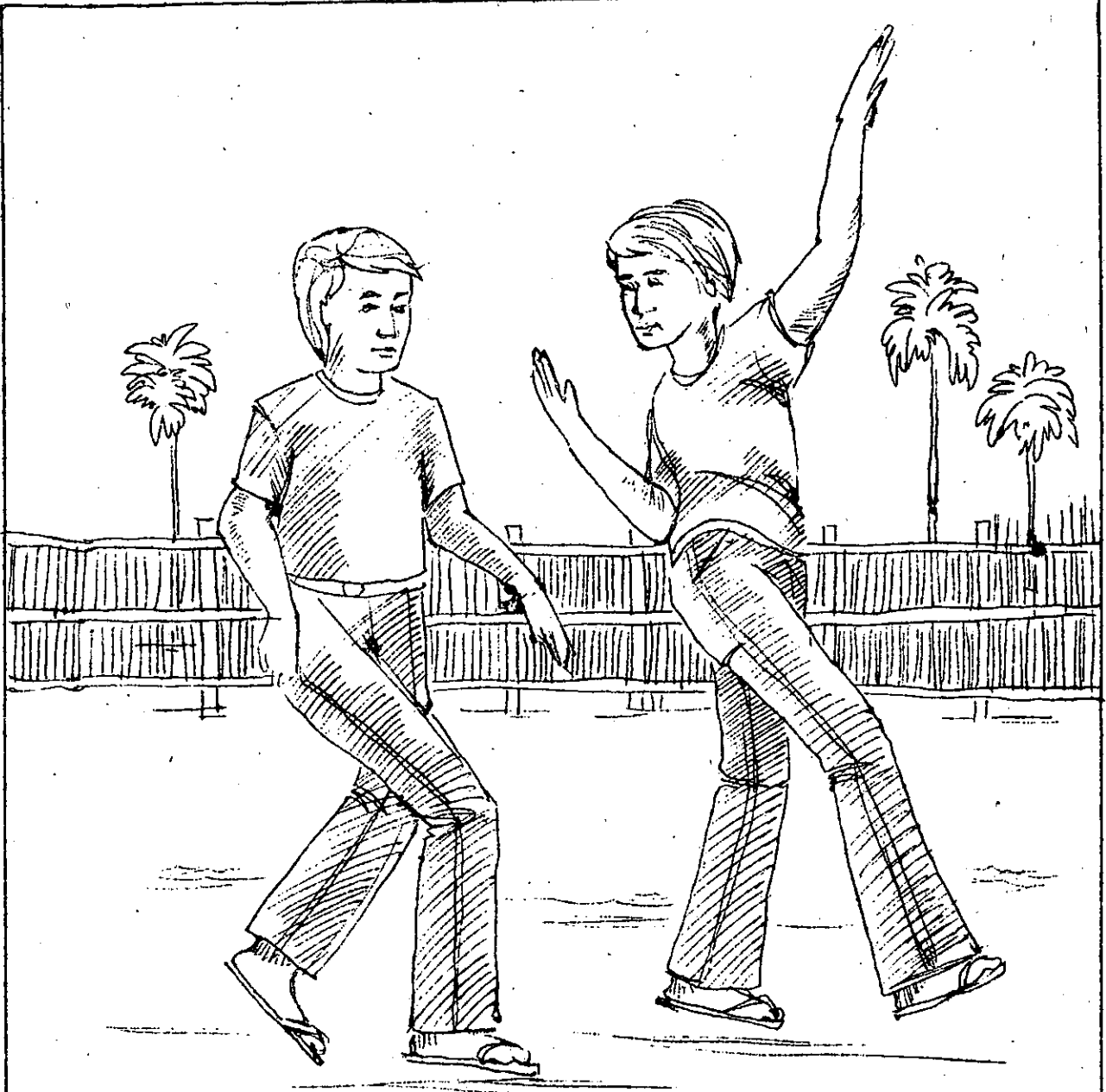
สมใจ มาถึงโรงเรียนก่อนเพื่อน เขาเป็นเวรจึงรีบทำความสะอาดห้องเรียน
 ขณะที่เขา เช็ดโต๊ะครู เหน็ดมือไปถูกแจกันตกแตก เขา เก็บกวาดเรียบร้อย อีกนาน
 จึงมีเพื่อนมาถึง ดังนั้นจึงไม่มีใครรู้เรื่องที่เขาทำแจกันตกแตก

๓.๒ ถ้าเธอเป็นสมใจ จะบอกให้ครูทราบหรือไม่..... เพราะเหตุใด

บอกรง ตกอยู่กับเพื่อนๆว่าจะออกเงินซื้อลูกบอลมาเล่นด้วยกัน แต่...ก่อนที่เพื่อนๆจะมาเก็บเงิน บอกรงได้รับอุบัติเหตุ ขาเจ็บ ไม่สามารถจะเล่นฟุตบอลได้อีกนาน

๓.๓ ถ้าเป็นบอกรง เธอจะออกเงินร่วมกับเพื่อนๆหรือไม่.... เพราะเหตุใด

แก้ว เป็นคนพูดจาไพเราะ ตรง
ไปตรงมา

แดง เป็นคนพูดหยาบ และชอบ
ล้อเลียนเพื่อน

๓.๕๓ เธอจะพูดจาแบบนายแก้วหรือนายแดง... เพราะเหตุใดจึงพูดแบบนั้น

สุรัชย์ อ้างว่าเขาได้รับมอบหมายจากผู้จัดการบริษัทแห่งหนึ่งในเมืองหลวง
 ให้มาหาคนงาน เป็นงานที่มีรายได้สูง เขาชักชวนสาว ๆ ในหมู่บ้านไปหลายคน
 แต่เมื่อถึงเมืองหลวง เขาหลอกสาวเหล่านั้นไปขายเป็นโสเภ
 ณี ได้เงินมาก

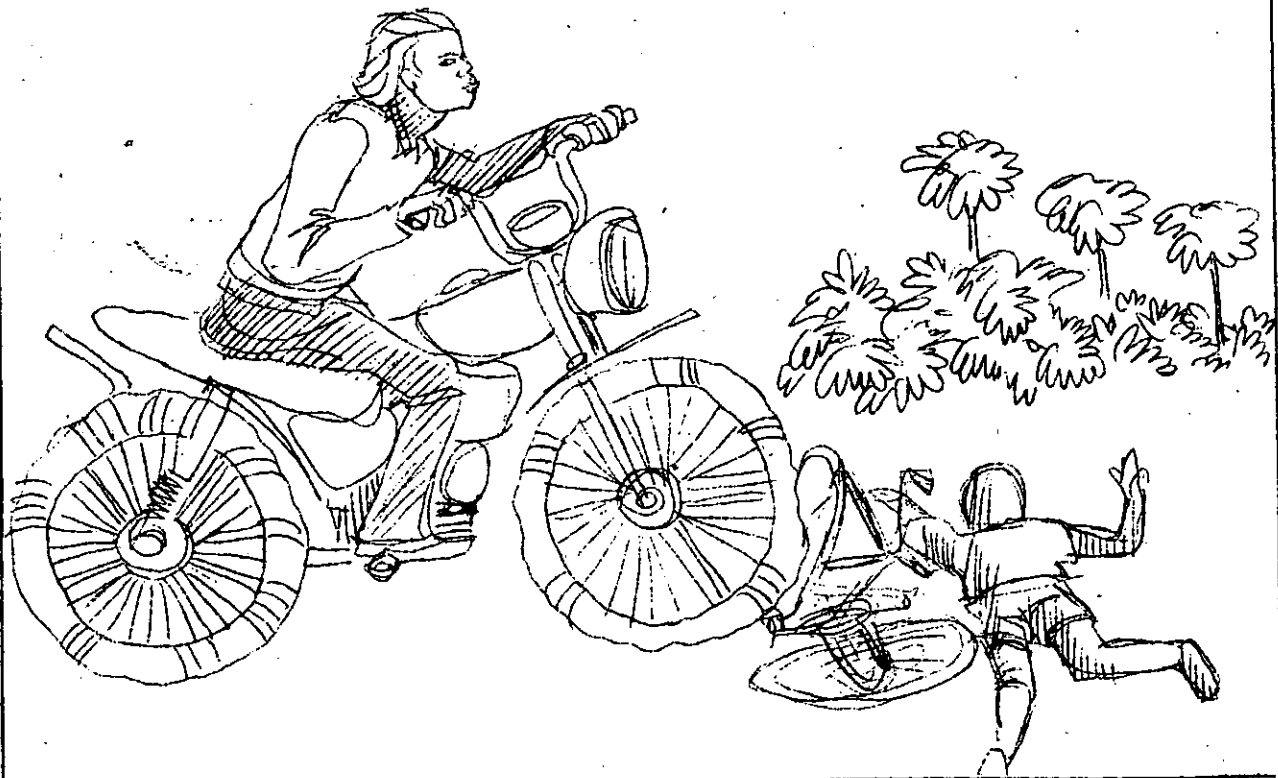
๓.๕ ถ้าเป็นเธอ จะทำอย่างนายสุรัชย์หรือไม่ เพราะเหตุใด

อุดม เป็นพลทหาร หลงรักมยุรีซึ่งเป็นครู แต่มยุรีไม่สนใจ เพราะมีคนรัก
 อยู่แล้ว อุดมตัดสินใจยิงครูมยุรีตาย แล้วยิงตนเองตายเช่นกัน

๔.๒ เธอคิดว่า อุดมตัดสินใจถูกหรือผิด เพราะเหตุใด

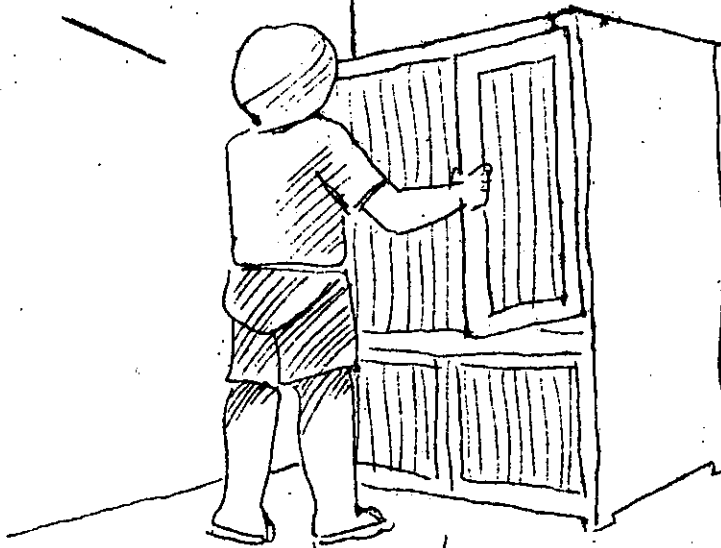
ปรีดาขี่จักรยานยนต์ไปคนเดียว มีเด็กขี่จักรยานอยู่ข้างหน้า
 เณอญ่เด็กเลี้ยวรถกลับกระทันหัน ปรีดาหลีกเลี่ยงไม่ทัน จึงชนเขาล้ม

๕.๓ ถ้าเธอเป็นปรีดา จะช่วยเหลื่อเด็ก หรือจะขี่รถหนี..... เพราะเหตุใด

อู๊ดยังไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน กลับถึงบ้านหลังเลิกเรียนด้วยความหิว
 แม่ ! กินข้าวกับอะไร

ยังไม่มี รอเดี๋ยวจะต้มไข่ให้

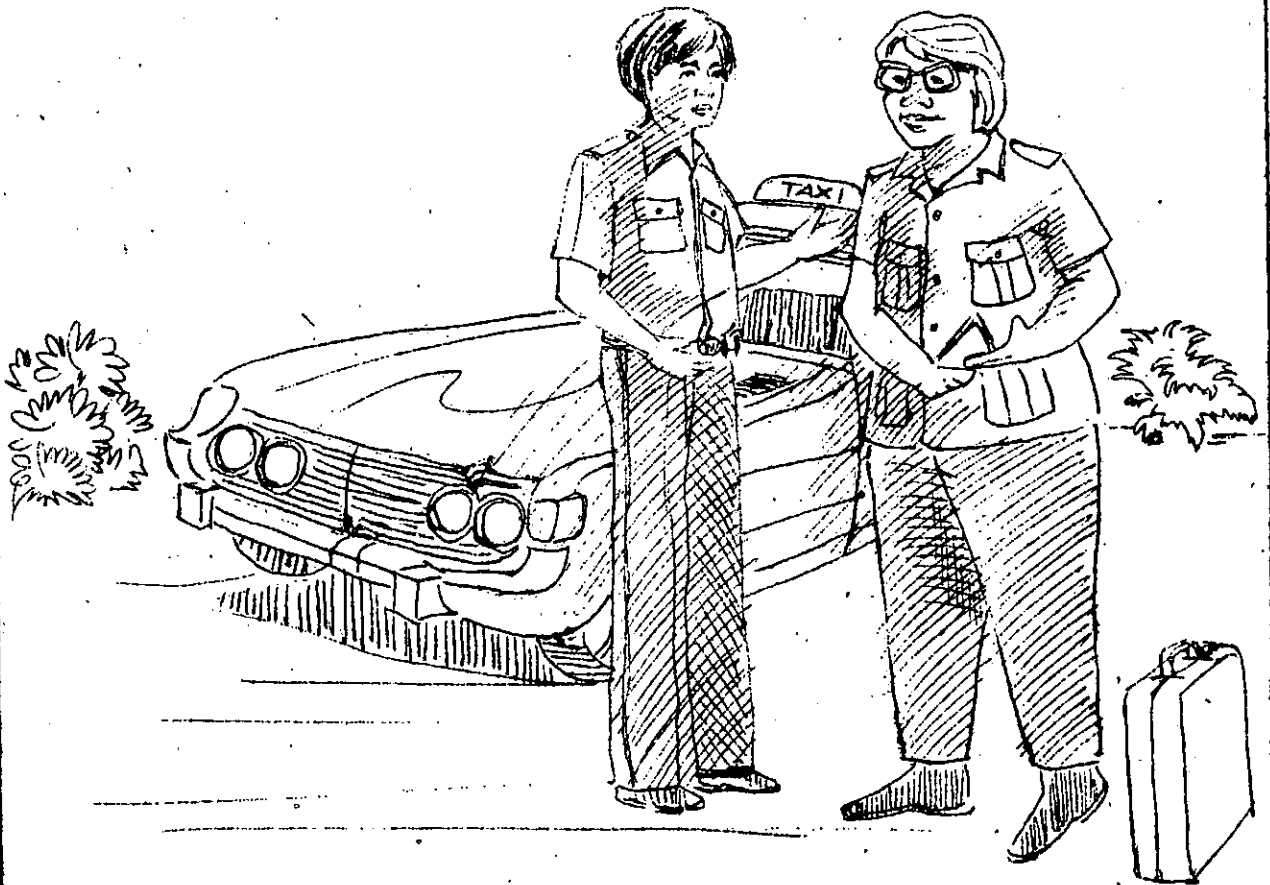
ได้ฟังดังนั้น อู๊ดร้องไห้

เต๋อช่วยชามกระจาย
 ไข่ก็ตกแตกด้วย

๕๕ เธอเป็นแม่ของอู๊ด เธอจะทำอย่างไร เพราะเหตุใดจึงทำอย่างนั้น

บุญเกิด มีอาชีพขับรถรับจ้าง ปกติระยะทางจากหมู่บ้านเข้าไปในเมือง เขาคิด
ราคา ๕๐ บาท

วันหนึ่ง เล่า เป้งมาติดต่อนให้ขนเฮโรอื่นจำนวนหนึ่งไปส่งในเมือง
โดยเขาจะให้ค่าบริการ ๕๐๐ บาท

๕.๕ ถ้าเธอเป็น บุญเกิด จะไปส่งเขาหรือไม่..... เพราะเหตุใด

เจียงชายเป็นตำรวจ ไล่ตามคนร้ายซึ่งทรยศไปคนเดียว ถึงที่เปลี่ยวแห่งหนึ่ง
ซึ่งไม่มีคน เห็นจึงตามทัน ปรากฏว่าคนร้ายนั้น เป็นบุตรของเขาเอง

๘.๖ ถ้าเธอเป็นตำรวจคนนี้ จะจับบุตรของคนหรือไม่..... เพราะเหตุใด

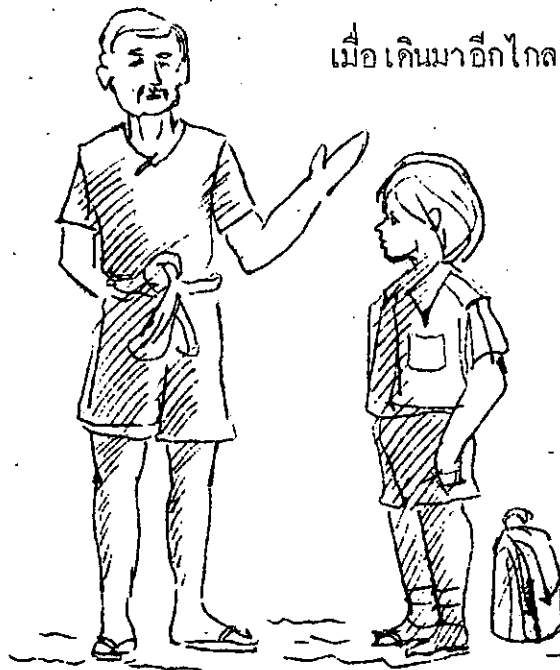
มานพกลับจากโรงเรียน พบ
กระเป๋าสเงินตกอยู่ จึงเก็บขึ้นมา

ขณะนั้น ไม่มีใครรู้เห็นกับเขา ในกระเป๋าส
นั้นมีเงิน ๑๐๐ บาท มานพกำลังต้องการ
เงินเพื่อซื้อรองเท้าคู่
ใหม่อยู่พอดี

นายสี บอกว่ากระเป๋าส
เงินตกหาย ไม่รู้ตก
ที่ไหน พบบ้างไหม

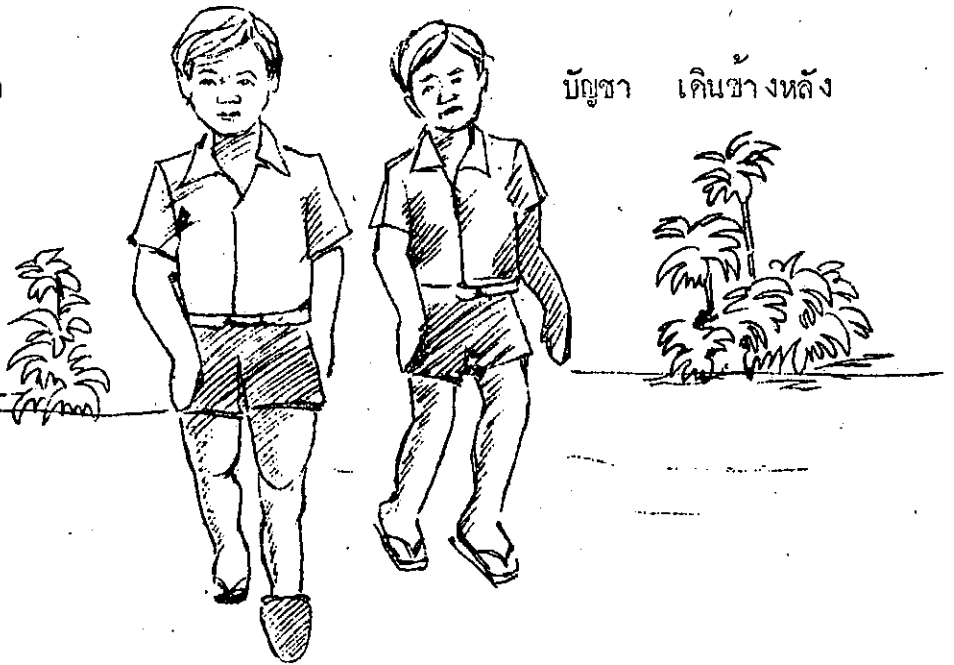
เมื่อเดินมาอีกไกล พบกับนายสีเดินมา

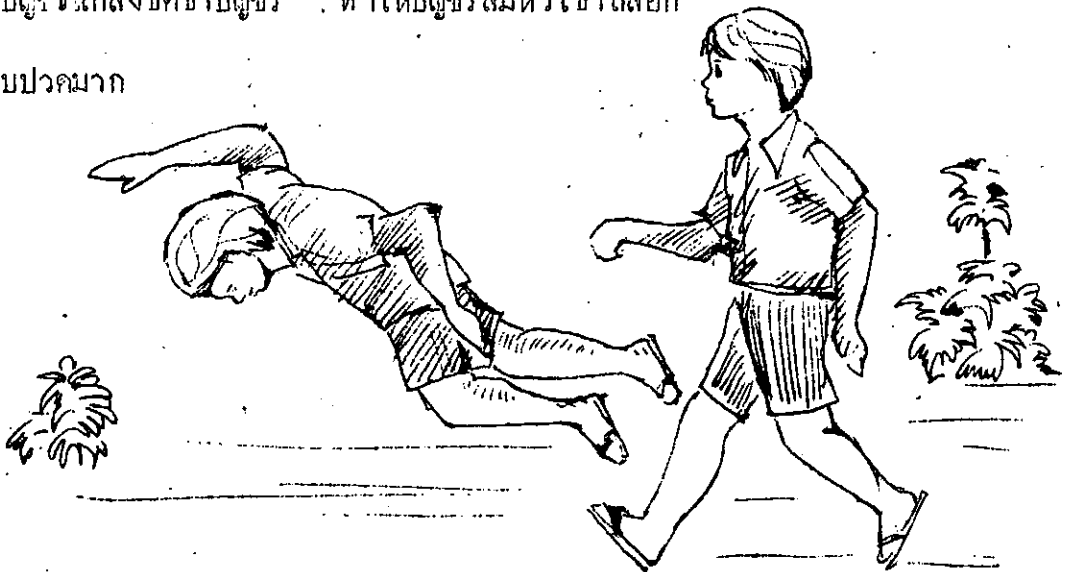
๕.๑ ถ้าเธอเป็นมานพ จะบอกว่าพบกระเป๋าสเงินหรือไม่..... เพราะเหตุใด

บัญญัติ เดินหน้า

บัญญัติ เดินข้างหลัง

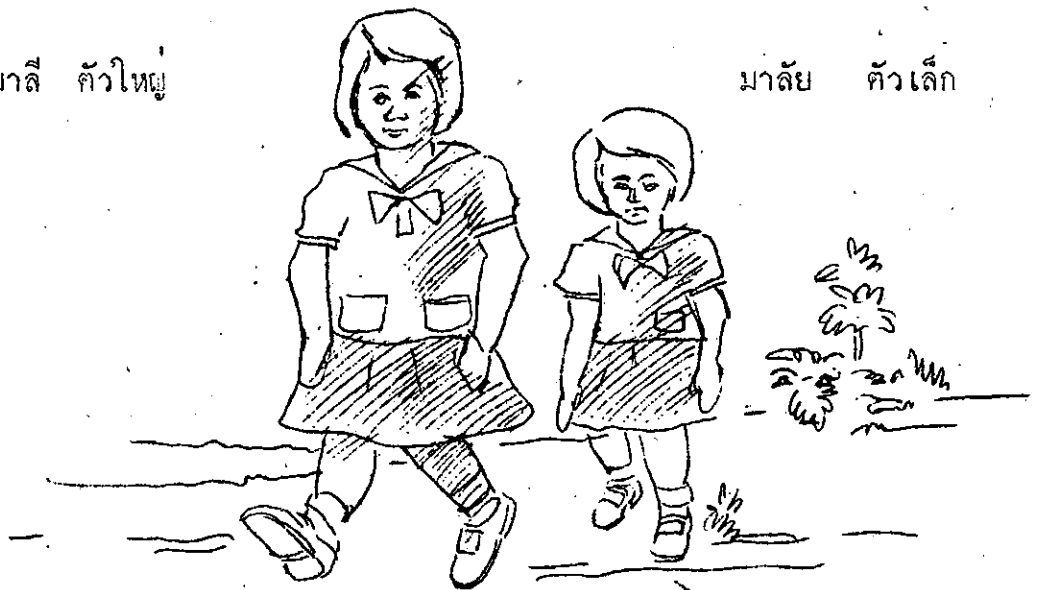
บัญญัติ กำลังชักขาบัญญัติ ทำให้บัญญัติล้มหัวเข่าถลอก
เจ็บปวดมาก

๕.๒ ถ้าเธอเป็น บัญญัติ จะลุกขึ้นตีบัญญัติหรือไม่.... เพราะเหตุใด

มาลี ตัวใหญ่

มาลัย ตัวเล็ก

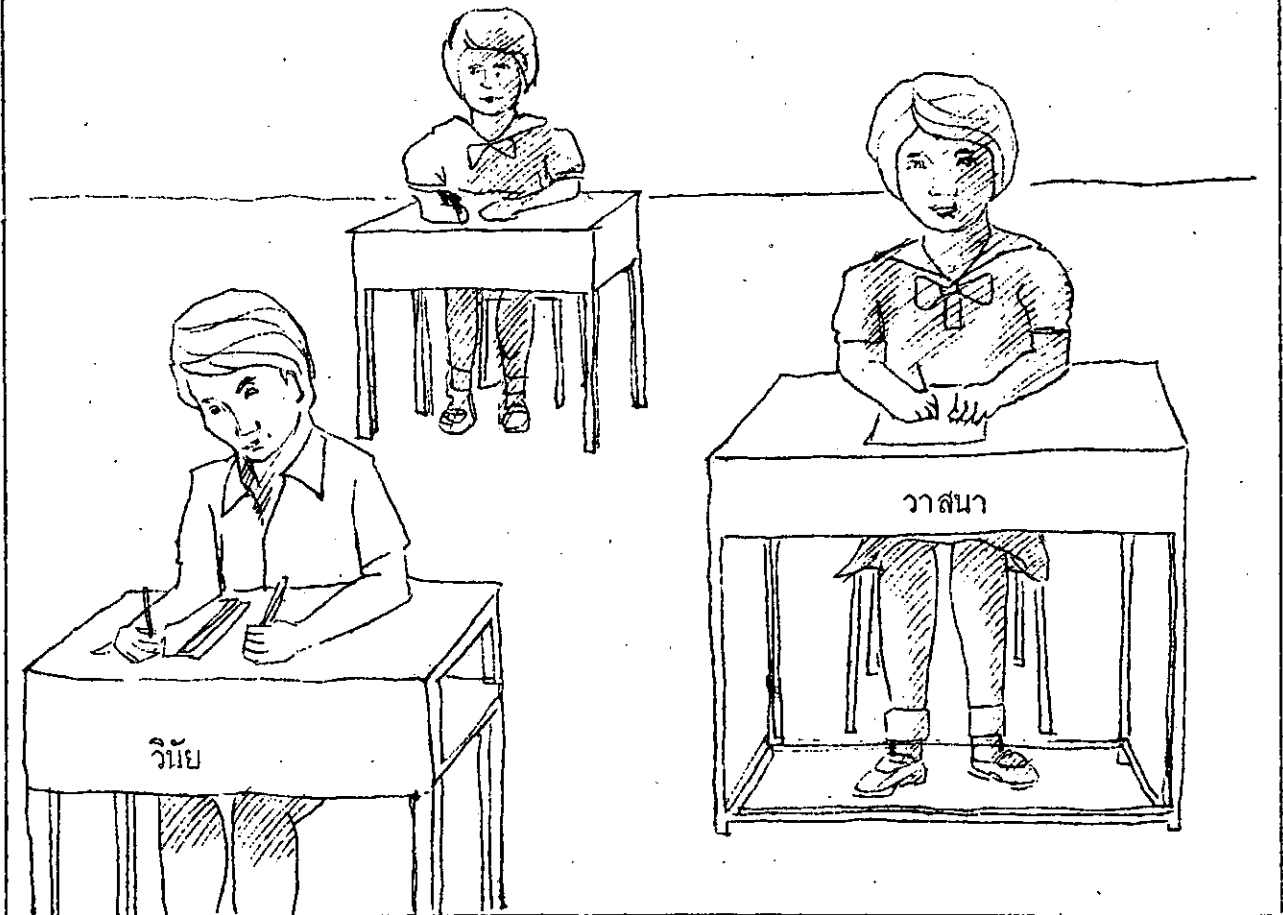

วันหนึ่ง มาลี เดินมาคน
เดียว มาลัยอยู่กับเพื่อน
มาลัยล้อเลียนมาลีว่า
ตัวโตเหมือนควาย เดิน
ก็ไม่สวย

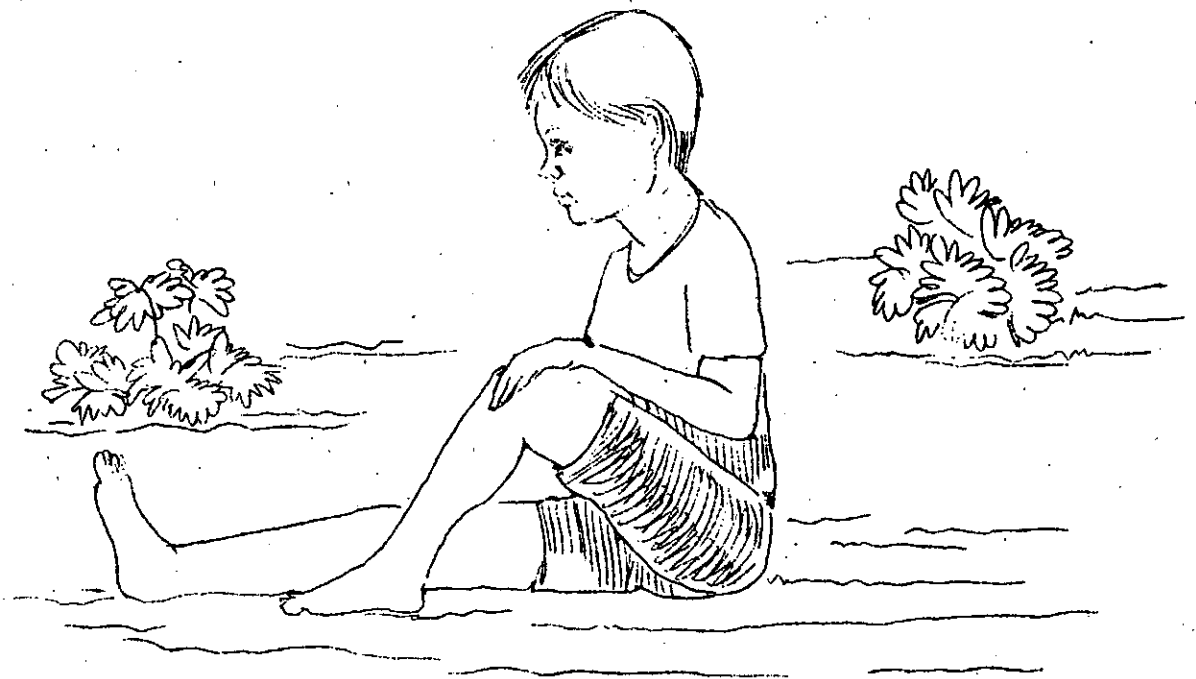

๕.๓ ถ้าเธอเป็นมาลี จะเข้าไปตีมาลัยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ในการสอบวิชาหนึ่ง วาสนาทำได้เพียงเล็กน้อย เมื่อครูออกไปห้องน้ำ
 วาสนา เห็นวินัย เอาหนังสือขึ้นมา เปิดดูและลอกตาม วาสนาก็มีหนังสือนั้น
 อยู่ในโต๊ะ เหมือนกัน

๕.๔ ถ้า เธอเป็นวาสนา จะเอาหนังสือขึ้นมาลอกตามหรือไม่..... เพราะเหตุใด

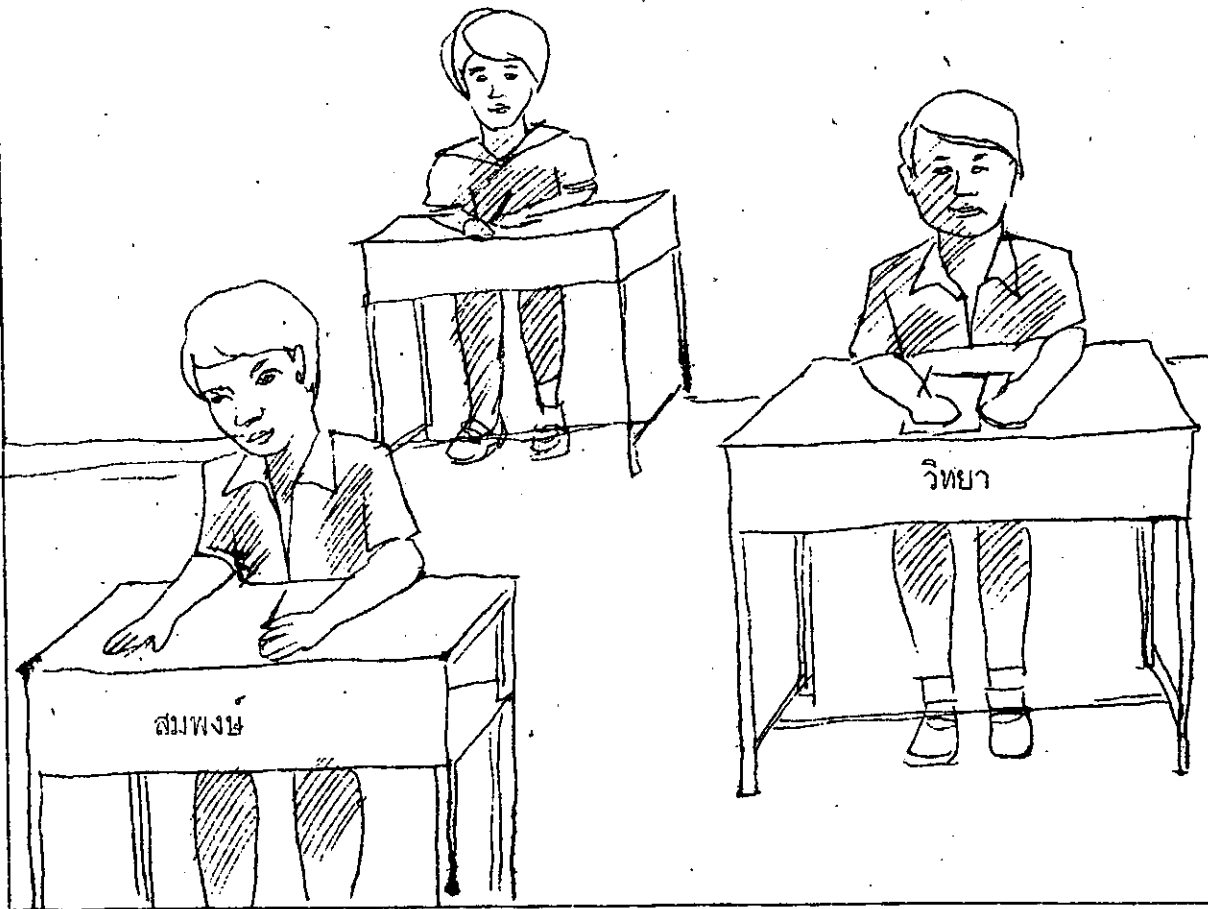

ปัญญาก เป็นนักเรียนเรียนอ่อน พ่อแม่เขายากจน วันหนึ่งเรณู ล้อเลียนว่า เจ้าหน้าโง่

๕.๕ ถ้าเธอเป็นปัญญาก จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

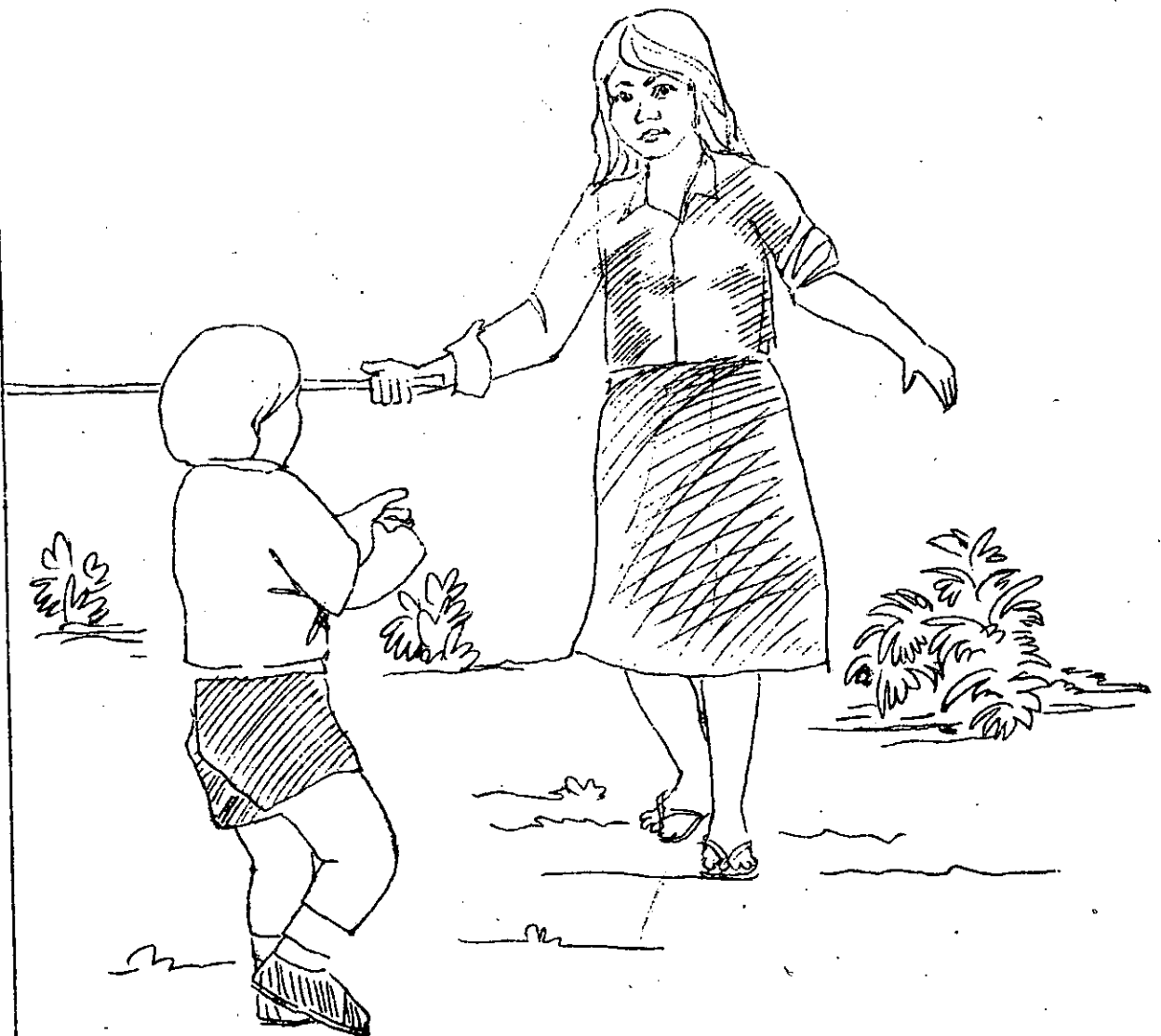
วิทยามีปากกา ๒ คัม ขณะที่สอบวิชาหนึ่งเห็นสมพงษ์นั่งอยู่เฉยๆ เพราะหมึกหมด
 วิทยาจึงให้สมพงษ์ยืม ๑ คัม

ในการสอบครั้งนี้ วิทยาทำปากกาหาย แต่สมพงษ์มีปากกา ๒ คัม

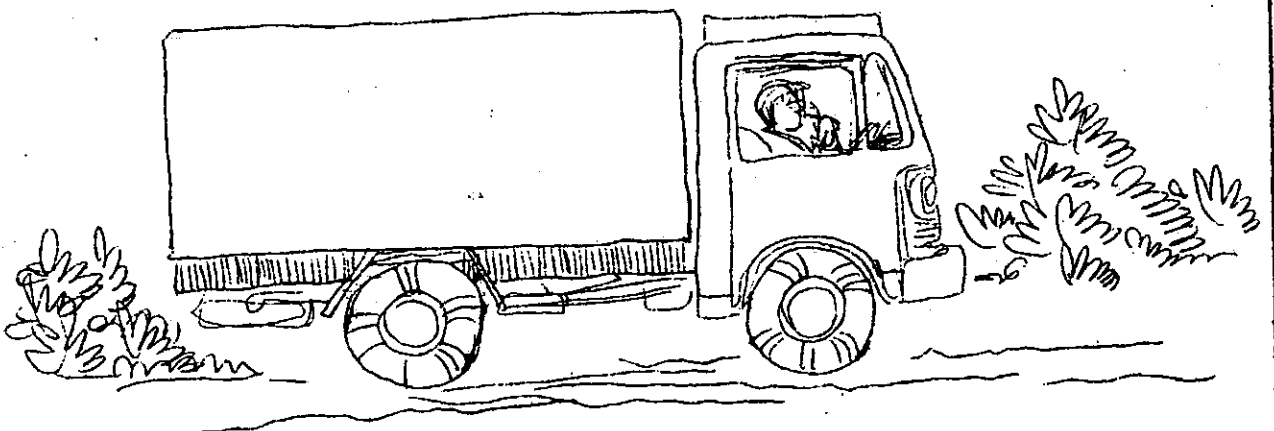
๖.๑ ถ้า เธอเป็นสมพงษ์จะให้วิทยายืมปากกาหรือไม่ เพราะเหตุใด

วีระซีเกียจเรียนหนังสือ เอาแต่เที่ยวเตร่จึงไม่ได้สอบ งานการก็ไม่ช่วยพ่อแม่
 ทำ กลับบ้านมีแต่ขอเงินแม่ วันหนึ่งแม่เลยเขียนตีและสั่งสอน
 วีระแย่งไม้จากแม่ แล้วตีแม่คืนเช่นกัน

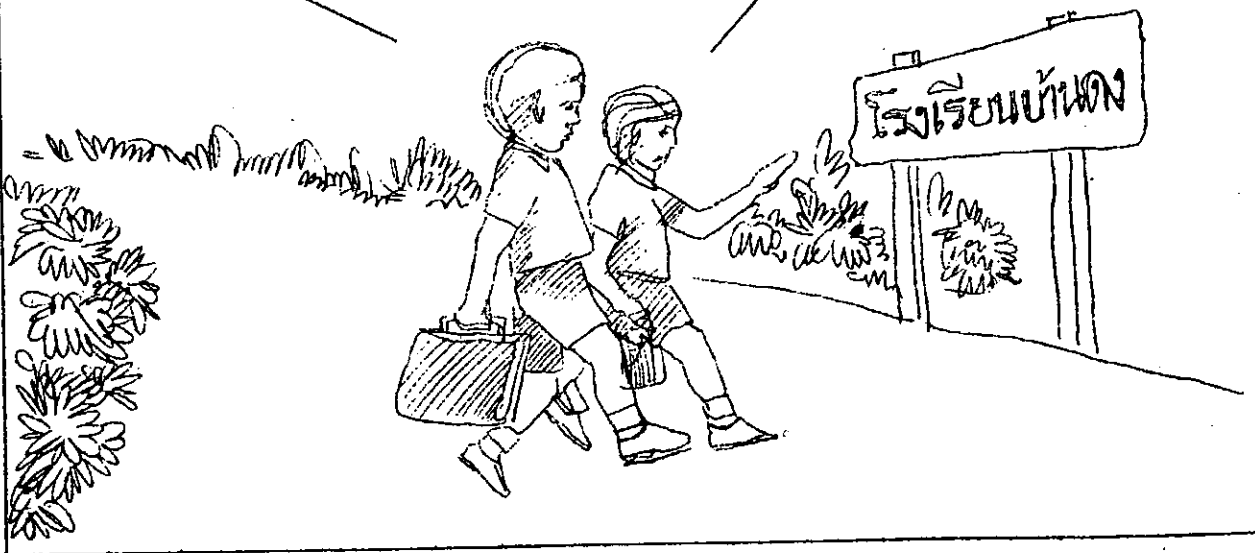
๒.๒ ถ้าเธอเป็นวีระ จะตีแม่คืนหรือไม่ เพราะเหตุใด

แสวง และ สว่าง มีบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ใ้อาศัยรถบรรทุกสินค้า
ของนายแดงมาโรงเรียนทุกวันโดยไม่เสียเงิน หลังจากลงจากรถแล้ว

แสวง เดินเฉียดและมักจะหยิบของติดมือไปด้วย

สว่าง กล่าวขอบคุณทุกครั้ง

๒.๓ ถ้าเธอเป็นเช่นสองคนนี้ เธอคิดว่าจะทำแบบแสวง หรือ สว่าง เพราะเหตุใด

นี่จุก เธออยากดูอะไรสนุกๆไหม แต่เธออย่าบอกใครนะ

คือฉันเก็บกุญแจของครู

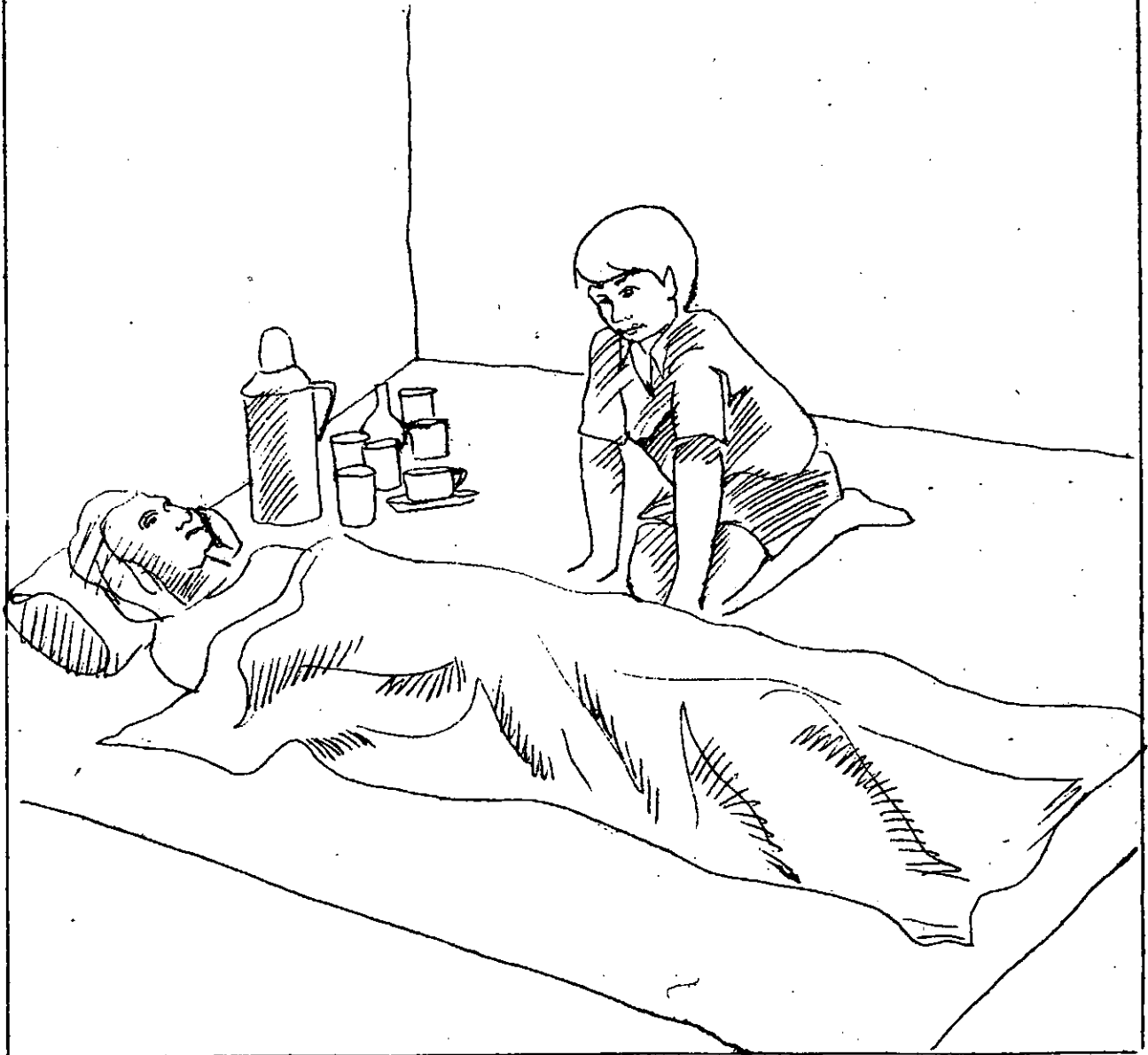
ใหญ่ได้ ฉันจะยังไม่เอาไปคืน อยาก
จะดูว่าครูใหญ่จะทำอะไรบางอย่าง คงสนุกดี กุสั๊ก
พัก จึงเอาไปคืน

เออ ไม่บอก
รับรอง ร

๖.๔ ถ้าเธอเป็นจุก จะบอกครูใหญ่ หรือไม่..... เพราะเหตุใด

สมชาย อยู่กับแม่สองคน เป็นวันหนึ่ง เขาตั้งใจจะไปดูหนังขายยาที่ลานวัด
แต่ในวันนั้นแม่เขาไม่สบาย บอกให้เขาอยู่เป็นเพื่อน

๖.๕ ถ้าเธอเป็นสมชาย เธอจะไปดูหนังหรือจะอยู่เป็นเพื่อนแม่ เพราะเหตุใด